

Uredništvo: Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglaševane naročnino, inserate in reklamacije se pošiljajo posebe. Cankarjev račun pošiljamo uradno ljubljane št. 23.000. Telefon interurban št. 115.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

40. št. 7.

Maribor, dne 5. oktobra 1922.

40. 100000.

Škandal!

Odkar vlada našo državo radikalno-demokratsko-samostojna družba, smo doživeli že skoro brez števila škandalov v naši upravi. Da tatove, goljufe in podobne liče nastavljajo za uradnike, na to smo se že navadili, saj je ponarejevalec menic in prijatelj tujega denarja še dandanes minister. Kdor še je ohranil vsaj nekaj čuta poštenosti in pravičnosti, se čudom čudi, kako je to, da si Pašič in drugi visoki gospodje pustijo očitati skoro teden za tednom, kako so oni ali njihovi otroci ali sorodniki in prijatelji izrabili svojo službo, svojo uradno oblast v to, da so goljufali in si na krivične načine na stroške države, to je ljudstva, priciganili milijone in stotine milijonov. Vsa ta očitanja vtaknejo mirno v žep, pa še naprej ostanejo v službi in odirajo ljudstvo, kakor bi bilo to popolnoma prav, da v Jugoslaviji v imenu državnosti in ujedinjenja ministri in drugi oblastniki uganjajo zločine, za katere bi drugi ljudje dobili dolgoletno ječo ali pa še kaj več. Če je kaj žalostnega v naši državi, je to gotovo najbolj žalostno, da je pri vladajočih osebah izginil popolnoma čut poštenosti, pravičnosti in odgovornosti. Zato pa nima in ne more imeti ljudstvo zaupanje do take uprave. Gospodje se čudijo, zakaj ljudje niso zadovoljni in zakaj zabavljajo čez vlado. Tega ste krivi sami, ker vladate in upravljate državo tako, da mora tudi najbolj mirnemu državljanu zavreti kri, ker vidi, da bi bilo lahko mnogo boljše, ako bi pri vladi imeli več poštene volje in srca za ljudstvo in državo. To se ravno vidi, kako zlo je centralizem: par ljudi tam daleč v Beogradu lahko dela, kar hoče, ljudstvo pa si ne more pomagati, ampak mora razne krivice in nerednosti trpeti in se dati odirati. Če pa kdo s tem ni zadovoljen, pa pravijo, da je protidržaven. Kako so včasih naši oblastniki bedasto nerodni, kaže en slučaj iz zadnjega časa, ki gotovo ne bo zaupanja do uprave in države povečal, ampak marsikaterega državljana razburil. Prinesel sem včeraj zjutraj pismo na pošto nabiralnico, pismo je bilo frankirano z znakom za 2 kroni in nujno bi moralo včeraj oditi. Popoldne pa mi ga sosedov otrok prinese nazaj ter pravi: na pošti so rekli, da je poštini pot prinesel telegram, da je od danes (25. sept.) naprej poštnina povišana za 100 odstot., da še torej moram pridjati znakom za 2 kroni. Prijel sem se za glavo in mislil, da to ne more biti res, zdelo se mi je tako postopanje neverjetno, nemogoče; moja zdrava pamet mi je pravila: če so že hoteli zvišati poštnino, bi vendar morali to vsaj en teden prej naznaniti, da ljudje o pravem času zvejo za povišanje. Hitel sem na pošto, da se prepričam, jeli res poštna uprava kaj takega storila. Tam mi pokažejo brzojavko, da je od 25. sept. povišana poštnina in že oddana pisma so se morala vrniti, da še dokupijo odpošiljatelji poštne znamke. Zdaj povejte ljudje božji, ali bi kaj takega bilo mogoče tam, kjer vladajo pametni možje? Ne vem, če še je kdo kedaj ljudstvo tako za norca imel. Tako delajo otroci ali pa bebci, ne pa resni možje, kakor bi morali vendar biti ministri. Poštni minister je vendar celi mesec spal, da ni imel časa pravočasno razglasiti povišanja poštnine in je moral to na vse zgodaj brzojavno storiti isti dan, ko povišanje stopi v veljavo. Ta minister pa zasluži red (orden) balkanskega raka ali pa polža prvega stepena, ker zna tako hitro razglasiti svoje odloke, da ti prej v veljavo stopijo, kakor jih mi izvemo. Drugokrat

bode gospod minister gotovo še boljše spal in povišanje razglasil en mesec potem, ko stopi v veljavo, in bo rekviriral vsa pisma in dopisnice, ki so tekom tistega mesca bile oddane na pošto. Še bomo torej doživeli nove čudeže nerodnosti in brezobzirnosti (da ne rečem kaj hujšega) slavnega centralizma, za katerega so tako vneti naši liberalci in samostojneži.

Ven iz moralne propalosti!

Vojna je neprimerno zrahljala vse nežnejše žice koprnečih src vseh slojev narodov. Javna vest in odgovornost je otopela in vspriče vedno rastoče draginje brez vsakega sorazmerja z naraščanjem zaslužka je nastala splošna gonja za — denarjem. Pridobitni krogi, zlasti bujno cvetoče verižništvo in zakotna trgovina, so imeli med vojno in po vojni zlato jamo, iz katere so posamezniki nagrabili razmeroma na lahek način precejšnjega premoženja. Do kakršnih v mirnem času ni bilo tako lahko priti. Brez velikega truda pridobljen denar ni imel za takozvane vojne dobičkarje in verižnike nobene prave cene. Pilo se je in jelo in uživalo. Slabi vzgledi, le-teh so privabili tudi manj tankegovne ljudi obeh spolov v njihov krog. Nevoščljivost in neukročen pohlep je pognal za zakotno trgovino in verižništvo nesposobne ljudi tudi na pot zločina. In vse to pa je vplivalo tudi na splošno posurovelost in podivjanost. V vseh slojih se pojavlja neko nagnjenje, slično nekulturnim indijanskim običajem, češ, da le tisti kaj velja, ki prinese največ skalpov svojih nasprotnikov na svoj dom. Fant, ki še nikogar ni obdelal s kolom, nožem ali vsaj s pestjo, v očeh enakih surovežev ni pravi fant.

Nizki instinkti, ki majo svoje pravilo v latinskem izreku homo nomini lupus (človek človeka volk), so se vsesali v splošnost s tako močjo, da bo še poznim rodovom ostalo še mnogo naporenega dela, da izrujejo zadnjo korenino tega strahovitega zla splošne podivjanosti in nemoralnosti.

Čimbolj napreduje splošno zastrupljenje zdrave narodove krvi, tembolj se poskuje v ozadje Bog, vera in Cerkev. Da, gre celo tako daleč, da tisti, ki so poklicani bdeti nad blaginjo svojega ljudstva, uporabljajo vso svojo državno oblast, ves upravni aparat države in ugled svojega položaja v to, da ubijajo ugled in vpliv Cerkve in duhovništva. Cerkev pa je osvedočena, v ti-sočletju preizkušena in od Boga samega ustanovljena vzgojiteljica narodov. Ona je edino uspešno sredstvo, da izločuje slabo in uvaja dobro. Molitev, vera v Boga in vzgledno krščansko življenje v družini, občini, pokrajini in državi, v kulturi, gospodarstvu in politiki, na socialnem polju in na vseh panogah javnega in zasebnega življenja se mora udeleževati v smislu večnostnih načel Kristusovih.

In kaj opažamo danes? Bog, Cerkev in vera se, potiskuje iz javnega življenja. Ljudje, ki so že zdavnaj iztrgali iz svojih zakrknjenih grešnih src vsako misel na svojega Stvarnika in Sodnika, nimajo nobene vesti več. In taki ljudje se vsiljujejo h krmilu naše s krvjo in s trpljenjem zlepljene države. Okrog te peščice časti in denarja lačne klike se zbira tolpa požrešnih volkov, ki tulijo, da prevpijejo javno vest, da prevpijejo tiste, ki v imenu Boga in po njegovih zapovedih vzgajajo ljudske množice k dobremu, odvrtaajo od slabega in uničujejo nizke nagone k slabemu nagnjene človeške duše.

In seme posurovelosti in podivjanosti, vzkliko v bohoto rast pod takim zastrupljenim ozračjem, se širi in poglablja vedno bolj in bolj. Temu škodljivemu plevelu zvesto priliva — kdo? — liberalno učiteljstvo in brezversko sokolstvo. Ti elementi so se v svojem vsega zaničevanja vrednem hlapčevstvu vdinjali za Judežve srebrenike najpodlejšemu režimu. Zakaj? Zato, ker so v njihovih vrstah prevladale strasti, ki imajo svoj vir v neutешljivem pohlepu za uživanjem.

Kdor hodi v cerkev, prejema sv. zakramente in živi po svoji veri in zavesti, ta je zasmehovan in preganjan kakor divja zver. Zasmehovanje in preganjanje vršijo tisti hlapci režima, ki hočejo sedanje neznosno stanje nadaljevati v nedogled, ker jim trenutno nosi materialen dobiček. Vsak idealizem se ubija in mladina, ki je pred vojno bila glavna nositeljica idealnih poletov, ima danes pristržene peroti.

Kam to vodi? Na vešala. To pokazujejo sodni spisi, zlasti pa je posebno svarilno in poučno zadnje zasedanje mariborske porote. Kri na smrt obsojenih lepi na brezvestnih protiverskih gonjačih in hlapcih.

Katoliški shodi, ki so se letos vršili širom naše domovine, so mogočen bojni klic proti brezverskemu zapeljevanju in zastrupljanju ljudstva. Nazaj k Bogu! Ne drvite za brezverskimi zapeljivci v časno in večno pogubo! Boj, ki so ga izzvali nasprotniki vere in ljudstva, sprejemamo! Tisoči in tisoči bojevnikov stoji iz naše narodne in požrtvovalne duhovščine, pesti se dvigajo, pripravljene, da na en sam klic izrujejo strup iz našega naroda.

Zato bolj ko kedaj prej zahtevamo avtonomijo Slovenije, verski pouk v vseh šolah, iz katerih mora izginiti vsak protiverski duh. Ni dober pastir tisti, ki trpi med svojimi ovčicami garjevega ovna iz slabo umevane krščanske ljubezni do bližnjega. Garjevo ovco je treba izločiti in, če je upanje za ozdravljenje, ozdraviti jo, sicer pa iz usmiljenja do nje in do zdravih njenih tovarišič — ubiti. Druge poti ni in ne more biti.

Pred vsem pa je treba v našem ljudstvu vzbuditi zavest samopomoči. Naj ne bo krščanske hiše, v kateri bi se čital ali celo plačeval brezverski list! V vsako pošteno družino spada le in edino krščanski list! To načelo se mora povsod in vedno, vztrajno in dosledno izvajati, pa nam ne bo treba obupavati nad bodočnostjo našega ljudstva.

V jedru zdravo naše ljudstvo je danes preživelo težko krizo, ki jo je izzvala nemoralna in vsega prezirana vredna žerjavščina, mati korumpirane samostojne stranke izdajalcev ver in ljudstva. Ponosno plapolala zastava Kristusova, okrog katere se zbirajo množice vernega ljudstva. Vrste krščanske SLS se množijo iz dneva v dan, naša mladina pa se krepko oprijemlje odresilne orlovske ideje.

Naprej za Boga in domovino!

Novi neposredni davki.

Samostojna stranka je na vseh svojih shodih zatrjevala, da je samo zaradi tega v vladi, da doseže izjednačenje davkov in da bo odstopila, ako se ji to ne posreči. No, samostojnežem ni treba izstopiti iz vlade, — kajti prvi korak do izjednačenja je storjen. Pred nami leži «predlog zakona o neposrednih davkih», ki ga je narodni skupščini predložila sedanja vlada, torej tudi naši samostojneži in demokratje. Za izjednačenje posrednih zakonov še ni predloga, torej še bo tukaj na-

Iz torbice starega strica.

Gospod urednik! Mislim, da mi ne boste zamerili, ako Vam pošljem nekaj vrstic. Ne bote zvedeli Bog ve kaj novega, a rad bi Vam in čitateljem včasih iz svoje skušnjaje, svoje torbice, nekako, podal kako misel, ki roji v naših kmetskih glavah, nekatere nazore, želje in pritožbe, kakor se sosedje o njih večkrat pomenkujejo in razpravljajo. Ne bom pa tudi hud, če jih vržete v svoj koš.

I.

Balkanske zmešnjave.

Čudili se bote, da najprej pišem o Balkanu. Toda, saj smo mi zdaj tudi državljani države, ki sega daleč dol na Balkanski polotok. Balkan je nekak politični ognjenik; koliko vojsk je že bilo na Balkanu, tudi svetovno vojsko je neposredno vnela iskra iz balkanskega ognjenika. In zopet se je začel tresti ta ognjenik, zopet se govori o vojski. Turki, ki jih je svetovna vojska pregnala iz Evrope, iz Balkana, se hočejo zopet vrniti, zopet bi si bili sosed. Srbski oblastniki so pred meseci Bolgariji grozili s kanoni, ob albanski meji smo dolge mesece imeli boje in nemire. Zdaj nas vabi Grčija, da bi ji pomagali zoper Turke, Rumunija, da bi ji prišli na pomoč zoper Rusijo. Iz vsega tega tudi mi preprosti ljudje, ki nam skrivnost tako imenovane visoke politike niso znane, spoznavamo, da še na Balkanu, (kakor tudi drugod po svetu) vedno vre, da še ni pričakovati

trajnega miru. In vendar si vsi želimo trajni mir, ki nam je neobhodno potreben. Kako bi naj zlasti balkanski narodi, ki so zaradi neprestanih vojsk in vednega nereda in nemira že toliko trpeli in zaostali za drugimi narodi, prišli vendar do miru? Ko smo se zadnje nedelje o tem pogovarjali, smo prišli do tega zaključka. Če govori človek s kom izmed kmečkega in delavskega ljudstva, bo vsak rekel, da mu ni za vojsko, da noče drugemu, ki malo drugače govori, delati krivice in mu vzeti svobode, da hoče z drugim v miru živeti. Tako misli srbsko ljudstvo, tako slovensko in hrvatsko, tako tudi bolgarsko in macedonsko ljudstvo. Ljudstva bi rada v miru živela, njim ni za prepir in boje, saj so že dovolj trpela. Da ni na Balkanu miru so krive poleg velesil razne vladarske družine in nekaj bogataških velikašev, ki v nerednih in vojnih razmerah lažje odirajo ljudstvo in še dobivajo denar od velesil. Zato bi bilo potrebno, da bi se povsod na Balkanu ustanovile velike ljudske stranke kmetskega in delovnega ljudstva, ki bi stopile v stik in dogovore med seboj ter se pogovorile, na kaki podlagi bi se ustanovila velika balkanska (oziroma jugoslovanska) ljudska država, v kateri bi ljudstva imela največjo politično, gospodarsko in socialno svobodo. Ustava te ljudske države bi morala biti taka, da bi vsi posamezni deli: Bolgari, Srbi, Hrvatje, Slovenci, Macedonci (znabiti tudi Albanci) imeli popolno avtonomijo, da bi bilo nemogoče, drugega tlačiti in ovirati v razvoju. Ali bi bila ta ljudska država monarhija ali republika, naj bi odločilo ljudstvo po-

polnoma svobodno. Ravno tako bi naj ljudsko glasovanje odločilo, ali hočejo posamezni narodi to ljudsko državo kot zvezo balkanskih (jugoslovanskih) držav, ali kot enotno državo z obširno avtonomijo ali samoupravo za posamezne dele. Zdaj, ko se hočejo že spet Turki vrniti na Balkan, bi bila najboljša priložnost, pa tudi nad vse potrebno, da bi vstali balkanski narodi in rekli: mi ne potrebujemo ne Turkov in ne Grkov, ne jerobstva Angležev ali Francozov, mi hočemo: Balkan naj bode Balkancev, mi hočemo močno skupno državo, mi ne potrebujemo in nočemo več vojske in prepira, ki ga netijo razne vladarske rodovine in njihovi agenti, ampak hočemo, da se ljudstva med seboj sporazumejo in ustvarijo veliko ljudsko državo, v kateri naj bo enakopravnost, pravičnost in svoboda. Pred tako ljudsko državo bodo tudi zunanje države imele respekt. Mi smo prepričani, da se bode prej ali slej naša misel uresničila; čimprej se bo to zgodilo, tem bolje za vse. Naj bi voditelji ljudskih strank ne zamudili sedanjega ugodnega trenutka ter nemudoma stopili v medsebojni stik. Vrnitev Turkov v Evropo bi morebiti s tem preprečili, ljudstva bi se mogla bolje razvijati, Balkan bi ne bil več ognjenik, ampak bi se pomiril. Seveda kak liberalen ali samostojen centralist bode rekel: to je protidržavno. Mi pa mislimo tako: kar ljudstvo želi in kar je ljudstvu potrebno in koristno, to ne more biti protidržavno, ker država je zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi države. Država je črevelj, ljudstvo je noga, a črevelj se mora delati po nogi, ne pa noga po čreveljih.

raje vladala velika neenakost med našimi srbskimi, hrvaškimi in bosanskimi davki.

Predlog o neposrednih davkih je sprejel na svojo čast do končnega uzakonjenja torej tudi blagoslov samostojnežev in demokratov. On pomeni njihov program, njihov temeljni načrt o naših bodočih davkih. Za to si ga seveda s svetim strahom, ki ga imamo pred samostojneži in demokrati, nekoliko bližje ogledam!

Po mnenju samostojnežev bi naj bili od leta 1924 bodoči enotni davki v celi Jugoslaviji: 1. zemljiški, 2. obrtni, 3. obrtni, 4. rentni, 5. delavski, 6. dohodninski, 7. imovinski davek. Nova davka, ki sta po pripravi samostojnežev neobhodno potrebna, sta davek na delo in davek na imovino. In kako se naj izjednačijo obstoječi zakoni? Poglejmo!

Zemljiški davek: V členu 18 stoji: Od 1. januarja 1924 se imajo vsi katastrski prihodi prevesti na dinar, ki je vrednost v razmerju 1:1, to je en dinar za eno krono. Torej najprej se bo krona izjednačila z dinarjem. 1. 40 določa: V ime davka na zemljišče se plača 20 odstotkov, t. j. dvajset dinarjev od sto dinarjev katastrskega čistega prihoda.

Hišni davek: Gl. 47 govori: V vaseh, ako služijo gradbe za stanovanje kmetov in služinčadi, se vzame davčno podlago število sob, ako v eni zgradbi ni več od pet sob. In čl. 51: V slučaju zadnjih dveh odstavkov čl. 47 se v ime davka od vsake sobe plača 30, to je trideset dinarjev od sobe.

Davek na podvzeta in obrt: Gl. 76. V ime davka na podvzeta in obrt se plača 10 odstot., to je 10 dinarjev od sto dinarjev čistega prihoda. Krasno! Samostojni kmetje in ljudomilci demokrati torej mislijo, da kmet lahko plača od čistega katastrskega prihoda svojega zemljišča 20 odstot., dočim bankir, fabrikant, kavarnar itd. ne smejo več plačati, kakor samo 10 odstot. od svojega čistega prihoda.

Davek na obresti in rente: V ime tega davka se plača 10 odstot., to je deset dinarjev davka od sto dinarjev obresti ali rente.

Davek na delo: Davku na prihod od dela podloži prihod, ki se dobiva od brezimovinskega samostalnega dela (zanimanja) in od umstvenega in telesnega dela v službenem odnosu. Temu davku bodo podvrženi med drugimi postrežki, postrežnice, skordni delavci, poljski delavci, dninarji brez stalnega nameščenja, nadalje vsi v mesečnem ali letnem službenem razmerju stojeci državni in privatni uslužbenci, torej hlapi, dekle, delavci itd. Na ime tega davka plačujejo samostalni (nepostavljeni) delavci 5 odstotkov, to je 5 dinarjev od 100 dinarjev čistega prihoda, uslužbeni pa 2 odstot. torej 2 dinarja od 100 dinarjev.

Dohodnina: Takozvanega neobdačenega dohodka (eksistenčni minimum) ni, ampak se do 5000 čistega dohodka plača 2 dinarja od 100 dinarjev. Potem se od 5000 dinarjev povpenja dalje do 15 odstot.

Imovinski davek: To je davek na premoženje, in sicer ne enkratni, ampak vsakoletni. Na ime tega davka se plačuje na vrednost imovine do 25.000 dinarjev 15 odstot., to je 50 par, a od vrednosti preko 25.000 dinarjev do 100.000 dinarjev po 1 odstot., potem pa se povpenja do premoženja od 15 milijonov dinarjev, od česar se dalje ne omenja.

Le v kratkem smo seznanili naše čitatelje z novim avčnim programom naših samostojnežev in demokratov. Pri vseh predloženih davkih so se določbe na škodo lavkoplacevalcev poostriale. Pri kmetu in delavcu bo vse obdačeno, le dihanje še bo prosto od davka. Toda davčno breme bo tako težko, da bo kmet, delavec in obrtnik preстал kmalu tudi dihati! Zakonski predlog, sakor ga nam tukaj predlagajo vladne stranke, je izletan po madžarskem davčnem sistemu. Znano je, da kmet na Madžarskem ni nikdar mogel priti do blagotanja, nego le veleposesniki, a delavci in obrtniki so bili najbujši sužnji kapitala! Z madžarskim siromastvom nas torej bočejo samostojneži in demokrati izjednačiti.

II.

Večkrat smo se pogovarjali o tem, kaj je potrebno kmetu in kmetu. Govor je nanesel tudi na zadrugništvo. G. župnik nam je večkrat pri taki priložnosti govoril o velikanskem pomenu zadruga za osamosvojitve kmetijskega stanu. Le po zadrugah more kmet postati pravi gospodar svojih pridelkov, če jih namreč skupno prodaja in potrebuje skupno kupuje. Zalibog kapitalisti bolj presodijo namen in korist zadrug za kmetijski stan, kakor kmet sam. Židovi, kapitalisti in njihove banke skušajo zadruga uničiti, zavirali njihov razvoj, mnogi kmetje pa namesto, da bi svoje zadruga podirali, jih ali po strani gledajo, čež nje zabavljajo ali pa roti njim delajo. Marsikateri tega ne dela iz hudobije, ampak vsled nevednosti ali nezavednosti. To velja glede kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug, pa tudi hranilnic in posojilnic, čeprav se posebno čudim.

Ko sem nedolgo tega imel opravke v mestu, sem slučajno srečal s sorodnikom, ki je uradnik v neki banki. Med drugim mi je rekel, da jim večkrat zmanjka gotovine, in pa, čemur se je sam čudil, da tudi kmetje nosijo denar v banke in ga tam nalagajo. Vaši ljudje so pač čudni, je rekel, da ne dajo denarja v kmetijske domače zavode, kjer navadno dobivajo enako visoke obresti, kot v bankah. Čudil sem se tudi jaz, da je še marsikdo tako slep, krakofviden in nezaveden. Saj se zdaj skoro že v vseh župnijah nabajajo kmetijske hranilnice in posojilnice, ki jih vodijo domači odborniki. Kaj bi bilo torej bolj naravno, pametno in koristno, kakor da bi tisti, ki imajo odvisen denar, istega vlagali v kmetijske posojilnice, da ostane v kmetijskih rokah, da se

Predlagani davki so program samostojnežev in demokratov pri prihodnjih volitvah. Da se kmalu vidimo pri volitvah!

Naša zborovanja.

Sv. Jurij na Pesnici. Dne 1. oktobra sta imela tu lep shod poslanca Roškar in Žebot. Prvi je krasno in jedrnat obrazložil vzroke sedanjih obupnih razmer in nezadovoljnosti v celi naši državi ter pokazal, kako ima ljudstvo samo v rokah ključ do boljših časov, ako svojo volilno pravico pametneje izrabí, nego zadnje. Poleg naših somišljenikov iz domače in treh sosednih far je prišlo na shod tudi par nasprotnikov, bivših in delovna še sedanjih samostojnežev, katerim je govornik na njihove medklice tako temeljito od govarjal, do so mu morali naposled vsi pritrjevati. Poslanec Žebot je postal še dopolnilni pregled čez naše zunanje in notranje politične razmere ter podal primerna navodila za prihodnost. Zanimivo je, kako se celo v našem, dokaj nezavednem kraju zborovalci in tudi ženske glasno pritrjevale, ko je poslanec Roškar zigošal protiversko šolsko politiko sedanje nasilne vlade. Kako se vendar svet spreminja: Pred dvema leti je tu povsod zelenela in svetela samostojna pšenica; ker pa je obrodila samo smetljivo klasje, se danes samostojnega imena tudi pri nas že vse sramuje, le da nekateri še danes ne vedo, kakšno barvo da bi sedaj sprejeli. . . . Koncem shoda, ki ga je vodil g. dr. Čeh, so bile soglasne sprejete resolucije v smislu letošnjih katoliških shodov in druge, ki so važne za naš okraj in sedanje dni.

Resolucije, sklenjene na shodu SLS pri Sv. Juriju ob Pesnici, dne 1. oktobra 1922: 1. Odobravamo neustraseni in orjaški boj Jugoslovanskega kluba za avtonomijo; naj vstraja do zmage. 2. Mi, ki smo na meji toliko prestali pod nasilnostjo Wranglovcev, se zahvaljujemo posl. gg. Roškarju in Žebotu ter njihovemu klubu, ki se je edini za nas zavzel, naj skrbi, da homo vendar rešeni te more, ki vam je prizadela toliko nezadovoljnosti. 3. Ker šola mora otroke učiti in vzgajati namesto in v imenu staršev, zato zahtevamo za svoje otroke krščansko šolo ter v njej reden verski pouk; odločno zavračamo takozvano sokolsko, to je brezversko vzgojo. Predvsem naj uči slovenska šola našo dedno slovenski dobro čitati in pisati, in drugih potrebnih vednosti, potem še le cirilice in drugih reči. 4. Davki se naj v državi pravično izjednačijo. Protestiramo torej zoper novi davčnozакonski načrt, ki hoče zopet kmeta pritiskniti, kapitalista pa ščititi. 5. Protestiramo zoper vsak korak vlade, ki bi nas utegnila zaplesti v novo vojno. 6. Zahtevamo, da vlada zagotovo zadostno množino zdrave soli, ali pa nam dovoli, da si jo dobavljamo iz Nem. Avstrije. 7. Izrekamo iskreno zahvalo in zato popolno priznanje in zaupanje Jugoslovanskemu klubu in njegovemu odločnemu voditelju dr. Korošcu ter našima poslancema gg. Roškarju in Žebotu za vso junaško borbo za pravice slovenskega ljudstva, zlasti še, da so se zavzeli tako odločno za dostojno ravnanje z našimi fanti-vojaki, čeprav so zato morali trpeti toliko sumničarstva in blatenja. — Poslanci Jugoslovanskega kluba vstrajajte, slovenski narod je po veliki večini z vami!

Mežiška dolina. Nedelja, 1. oktobra je bila za naše dolino «politična» nedelja v pravem pomenu besede. Obiskali so nas ata dr. Kukovec, ki je v prevelju govoril o «pomenu in koristi» oblasti, gotovo ni pozabil omeniti Kokošinekovih hiš v Mariboru, katere naj služijo za urade — bodoče oblasti, socialist dr. Korun je navduševal socialdemokrate, ki kolebajo med «Napejemo» «Zarjo» in «Enakostjo», ter kokeurajo malce z avtonomistom, v Črni in Lešah za edino zveličavno ljubljansko kriho stranke, ki se zbira okrog «Napejemo». SLS je priredila shode v Črni in Možici. Na teh shodih je poslanec Pušenjak orisal politični in gospodarski položaj in temeljito kritikoval novi načrt davčnega zakona. Po shodih se je razpravljalo o organizaciji delavcev, o razglasu okrajnega glavarstva glede klesčenja drevja,

uporablja za potrebe kmetijskih ljudi, da dobiček, ki se s tem denarjem dobi, ostane doma in uporablja za domače in skupne kmetijske potrebe in namene. Na ta način bi se vsaj glede denarja kmetijski stan osvobodil, bi sam vodil upravo in uporabo svojega denarja. A kaj vidimo pri marsikaterem gospodarju? Dasi ima takorekoč pred nosom posojilnico, nosi svoj denar v mesto v mestne nekmetijske posojilnice, ki so v rokah advokatov, trgovcev in raznih bogatašev, ali pa v banke. In zlasti večji, bogatejši kmetje radi tje nosijo denar. Ali je to prav in dobro za kmetijski stan? Nikakor ne! S tem, da dajejo svoj kmetijski denar nekmetom in bankam v roke, prodajajo svobodo kmetijskega stanu, s tem dajejo drugim moč nad seboj, banke in advokate si nekako za varuhe, gerofe postavljajo, postajajo od njih odvisni. S tem dajejo nezavestno sebi in svojemu stanu, kakor da bi kmet ne mogel kmetijskega denarja sam upravljati, ampak mu ga morajo drugi. In čisti dobiček, ki ga imajo banke in kapitalistične posojilnice od kmetijskega denarja, ne gre v korist kmetijskega stanu, ampak drugam, tako da lačna vrana sito krmi.

Večkrat sem že rekel takemu zastepljenemu tvačarju, ki svoj denar nosi v banko ali mestne posojilnice: Povej mi, ali si že videl, da bi advokat, trgovec, tovarnar prinesel svoj denar v kmetijsko posojilnico? On se dobro zaveda, da njegov denar spada v njegove denarne zavode, da bi bil izdajalec svojega stanu in svoj lastni sovražnik, ako bi drugače delal. Samo kmetijski ljudje naj bi bili tako nezavedni, da bi dajali svoj denar drugim v roke! Kaj pomaga potem tožiti, da kmeta vse zanituje, da ga drugi izkoriščajo, da je odvisen od dru-

o v poklice letnikov 1893, ki so že dve leti in tudi več služili v prejšnji Avstriji, o garnizijah slovenskih vojakov, o akciji zoper sušo, o prehrani pasivnih krajev, o dobavi urgetnih gnojil, o pomanjkanju poljskih delavcev in o — vojski na Balkanu — Gospod poslanec nam je dal zadovoljiva pojasnila in povdarjal, da ni nobenega povoda za nas, se vmešavati v spore med Grčijo in Turčijo, ker se človek ne sme tam praskati, kjer ga nič ne srbi. Zelimo, da se v kratkem vrše pri nas delavski shodi.

Iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

OPAZKE K VINSKI LETINI.

Vsled septembarskega deževja je pričelo grozdje deloma gnuti. To je zaskrbelo marsikaterega vinogradnika, ki je začel — podbirati. Splošno pričakovanje, da bo letošnja kvaliteta vin enakovredna oni iz leta 1921, je zaenkrat splavala po vodi, ni pa izključena večja količina.

Kdor ima toliko korajže, da bi odlašal s trgatvijo, bo zlasti v zlahtnih sortah dosegel kvalitetna vina. — Zlahtna plesnoba (*Botrytis cinerea*) je že nastopila. To plesnoba bi moral vsak vinogradnik pozdraviti, saj je nekaj predpogoj za najboljša kvaliteta vina.

Prodajne cene novih vin se gibljejo med 18—20 K. Splošne trgovine z vinom ni. Slaba vina ležijo v kletih. Ako bi vrgla letina veliko slabih vin, potem bodo za vinogradnike nastopile velike kalamitete.

Doslej se je doma močno povpraševalo po dobrih vinih. Ker pa imamo letos dobro sadno letino, se bodo kleti napolnile z velikimi količinami sadjevca. Delavci in ostali konzumenti pa pijejo raje dober sadjavec, kakor slabo, povrh še drago vino. — Fr. Rudi.

TRGOVINA Z ZITOM.

Ze nekaj časa vlada na zagrebškem trgu zastoje trgovine z žitom. Pričakovanje, da se vrednost denarja dvigne in cene padaje zadržujejo kupce. Pa tudi pomanjkanje gotovine zelo vpliva, da je v zadnjem času opaziti znatno padanje cen. Pšenica je bila na trgu v manjših količinah, pa tudi kupcev ni bilo mnogo. Če se so se gibale okrog 1600 kron za 100 kg in tudi ceneje. Rž nima kupcev niti za ceno 1400 kron. Za oves je precej kupcev, ki ga plačujejo po 1200 kron. S koruzo je kupčija bolj slaba ter se vzdržuje na ceni 1380—1420 kron, v strokih pa 500—600 kron; ječmen se malo kupuje, k večjemu za pivo in se prodaja po 1500—1600 kron; za krmo pa 1950—1400 K. Tudi moka je znatno popustila v ceni in se prodaja po 2500—2600 kron. — Otrobi so po 750—800 kron. Cene se razumejo za 100 kg z vojvodinske postaje. Amerikanska moka je na trgu v manjših količinah in je po kakovosti stabejša od naše domače moke. Pričakuje se ustaljenost cen, čim bo naša krona dobila stalnost na züriški borzi.

HMELJ.

Pismo iz Zateca, C. S. R., dne 21. septembra 1922.

Cenjeno Hmeljarsko društvo v Zalcu.

Sprejel sem Vaše zadnje poročilo — a žalibog Vam o hmeljski trgovini ne morem kaj več poročati, kakor to, kar obsegajo naša pismena poročila. Rad bi Vam poročal brzojavnim putem vsako izpremembo v hmeljski kupčiji, a žalibog dosedaj nisem imel prilike za to, ker je vsa kupčija le mirna.

Naš okoliš je letos pridelal 70—80.000 stalin statov (po 50 kg); vrh tega imamo še 5000 stotov lanskega pridelka in približno 20—30.000 stotov hmelja še starejših letnikov. Enoletni konzum naših pivovarj znese približno 30.000 stotov hmelja; ostane nam torej še precejšnja množina za izvoz. Z Anglijo bo letos komaj kaj kupčije, ker ima sama prebitek hmelja. Amerika ima 150.000 stotov hmelja za izvoz pripravljene. — A Nemčija, katere bi naš hmelj rabila, ga ne more kupovati, ker je kurz marke prenizek in ker znese carina

jih, če pa se tam, kjer bi se lahko otresel komande drugih, tega ne stori, ampak svoj denar in žnjim svojo samostojnost izdaja drugim.

Pametnega izgovora, zakaj naj bi mi nosili svoj denar namesto v lastne domače zavode, ne najdem. V kmetijskih posojilnicah je n. pr. denar mnogo bolj varjen, kot v bankah ali mestnih posojilnicah. Ako denar potrebujem in ga moram dvigniti, ga lažje dobim doma in mi ni treba dolgih potov delati. Pred par dnevi mi je pravil kmet iz naše vasi, da je moral zaradi 5000 K, ki jih je hotel dvigniti v banki, petkrat tje iti. V domači posojilnici sem dobil večjo svoto takoj, če je bil denar ravno pri roki, ali pa v par dneh izplačano, v mestu pa se navadno držijo odpovednih rokov in je treba tedne in mesece čakati na denar. Nekateri menijo zato nesejo denar drugam, da ne bi ljudje vedeli, da imajo denar v posojilnici. Jaz pa mislim, da ni sramota, ako si kaj denarja prihraniš, ljudje pa itak vedo, kako gospodariti in da imaš denar, vedo tudi prav dobro, la za nosiš v mesto. Torej to skrivanje nič ne pomaga. Sicer pa lahko doma naložiš denar pod izmišljenim imenom, da nihče ne ve, čegav je. Ti in drugi izgovori so ali prazni in nespretni ali pa tako malenkostni, da nobenega ne opravičujejo, da bi svoj denar nosil v tuje posojilnice. Naše geslo bodi: kmetijski denar naj gre ves v kmetijske posojilnice, ku, ujmo in prodajajmo kolikor mogoče le po kmetijskih zadrugah. S tem bono pomagali kmetu stanu do moči in neodvisnosti in tako koristili tudi samemu sebi.

11.000 mark za 50 kg. Vrhu tega pa še vprašanje uvoza hmelja v Nemčijo ni rešeno.

Vsa kupčija je mirna in se plačuje za prima po 600 č. K. za sekunda po 500 č. K. — Kupuje se pa tudi po 450 in 400 č. K. za 50 kg. Mnogo občin je že razprodalo jih. Drugega vam nimam poročati. Veselilo bi me, ako bi mi hoteli poročati, kako je v Jugoslaviji s hmeljsko kupčijo.

S slovanskim pozdravom

A. Černy, l. r.
ravnatelj Zveze hmeljarskih društev.

DR. JANEZ EV. KREK.

(Ob petletnici njegovega spomina.)

Dne 8. oktobra 1917 ob 10. uri zvečer je oče slovenskega ljudstva, veliki sin naše lepe domovine zatislil svoje dobrotljive oči v St. Janžu na Dolenjskem. V času ko smo najbolj potrebovali njegovega velikega duha in neustrašene besede ter krepke roke, ga je Gospod poklical k sebi. Težko je bilo slovo vsega našega ljudstva od svojega učitelja in voditelja, čegar krepka osebnost je odsevala širom naše domovine in preko njenih meja kakor zvezda, «ki naš rod vodila je». Ta zvezda pa ni ugasnila in še mogočnejše se je zasvetila v njegovih delih in naukih, ki bodo ostali med nami, dokler bo človeštvo. Besede, ki jih je izgovoril njegov zvesti tovariš in njegov vredni naslednik dr. Korošec ob odprtem grobu pred množestvilnim narodom, veljajo še danes in bodo veljale do konca sveta: «Tvoja usta ne morejo več govoriti, a vendar mi slišimo Tvoj glas, Tvoje besede. Govorijo nam jih Tvoja dejanja in Tvoji nauki, govorila nam jih bodo, če bo tudi Tvoje telo že davno strohnelo. Tvoje življenje je bila visoka pesem ljubezni do lastnega naroda. Videl si, da je ta narod ubog, zato si mu skrbel za kruh, videl si, da je zanemarjen, zato si mu skrbel za prosveto, omiko. Videl si, da je vkovan v verige, da ni prost, da je tlačen! Gonili so nas po ječah z bajoneti, pljuvali na nas in nas suvali — tuji! Tedaj se je zamislil Tvoj duh v veliko idejo narodnega zedinjenja in osvobođenja, spoznal si, da je v trpljenju in krvavljenju narod postal zrel, da se zavzame za ustanovitev svobodne, neodvisne, jugoslovanske države! Bil si naš stavbeni mojster pri veliki narodni stavbi. Slišim Tvoje besede: Veliko oporoko vam zapuščam, ustanovitev svobodne, neodvisne jugoslovanske države. Idite, bodite složni in delajte vsak na svojem mestu!»

Te dr. Koroščeve besede imejmo tudi sedaj, ob petletnici dr. Krekove smrti pred očmi in pomnimo, da boj za svobodno in neodvisno jugoslovansko državo v Krekovem smislu še ni dobojevan!

Politični ogled.

Država SHS.

Za vladno zvezo med radikali in demokrati ni več rešitve. Pašič je menda to sam uvidel in zato je zavlačeval svojo vrnitev, dokler je le mogel in ko se je končno vrnil, ni niti poskušal, da zopet zlima in zveže vsa podrtija. Spojitev njegovih in Pribičevićevih pristavov v eno stranko se najbrž ne bo posrečila. Radikalcev Vojvodine, ki so imeli v nedeljo svoj shod v Somboru, so se odločno izjavili za ločitev od demokratov in za revizijo ustave po Protičevem načrtu.

V Beograd prihajajo neprestano odposlanci s pritožbami in zahtevami iz vseh slojev in krajev in tudi protestni shodi so na dnevnem redu. Vlada pa pusti tudi vse v nemar. Uradniško vprašanje se ne reši, za rešitve se ne briga, revne pokrajine so brez pomoči, železniški promet je na tleh, poštni tudi ni kaj prida in tako je vladna skrb posvečena samo še obstoju današnjega režima ter špekulantom in fašistom, ki so z njim v zvezi. To svedoči tudi policijska prepoved shoda, ki so ga za nedeljo sklicali akademiki proti fašistom v Beogradu.

Pereča vprašanja glede draginje, pasivnih krajev, uradništva in drugega so prodrli že do dvora in kralj kliče k sebi razne ministre, da se z njimi posvetuje. Pašič je pa potisnjen nekako v ozadje in težko, da bi sestavljaval novo vladno. Za danes je sklican predsednik skupščine zopet skupščinsko sejo, vladna kluba pa že dolgo zborujeta, samo da je radikalski precej enotnega mišljenja, da je treba odrediti demokrate, dočim je v demokratskem največji razdor in nesloga.

Kako sta vozila Pašič in Ninčič v zunanji politiki, se še sedaj ne ve. Pravi, da sta skregana, ker je bil Ninčič za bolj pomirjevalno in miroljubno stališče, dočim je Pašič kar ponujal Angležem našo vojsko proti Turkom. Da bi proslavilo svojo zunanjo politiko in politiki, so vladni listi trdili, da bo dr. Ninčič izvoljen v Ligo narodov, sedaj, ko so se volitve res izvršile, je bil pa izvoljen — kitajski kandidat.

ORIENTSKO VPRAŠANJE.

Kemal-paša ne odneha, z zmago nad Grki je popolnoma utrdil svoje stališče in celo njegov nasprotnik Enver-paša, ki je bil zadovoljen z «mirom» antante ter se je dolgo bojeval proti angorski vladi in proti Rusiji, je moral odnehati. Sovražnosti proti Rusiji je že ustavil. — Ruski komisariat za zunanje zadeve snuje zvezo med Rusijo, Turčijo, Perzijo, Buharo, Afganistanom in Mongolijo. V tem smislu so uobili ruski predstavniki pri perzijski, buharski, afganistanski in mongolski vladi navodila. Pričakuje se, da bo tudi angorska vlada storila enak korak v svrhu ustanovitve velike «vzhodne antante».

Rusija ima na Kavkazu pripravljeno močno vojsko. Druga donska divizija in razni vojni oddelki z Volge so bili v zadnjem času tja poslani.

Anglija bi rabila za vojno s kemalisti 400.000 vojakov, teh pa nima na razpolago. Svojo stalno vojsko ima razdeljeno po Irski in po kolonijah ter je ne more odpoklicati, iz kolonialnega sveta bo pa vojaštvo zelo težko dobila, ker je že vse prevel duh islamskega pokreta. Razumljivo je torej, zakaj Anglija našo vladno hujska in vabi k vojni politiki. Rusija je bila prisiljena nastopiti proti angleški grabežljivosti, ker ne more dovoliti angleške nadvlade nad morskimi ožninami in ker ji vse to narekuje stališče ruskih zahtev po Dardanelah.

Francoski posredovalec Bouillon je obiskal Kemal-pašo. Na tem sestanku sta obravnavala načrt bodoče predkonference v Mudaniji, ki temelji na naslednjih treh točkah: 1. Razdelitev Trakije. 2. Grki zapuste Trakijo. 3. Upravo v Trakiji prevzamejo organi turške nacionalistične vlade.

RUSIJA IN POLJSKA.

Ruski komisar za zunanje stvari Čičerin je dospel pred kratkim na Poljsko in konferiral z zunanj. ministrom Narutowiczem in min. predsednikom Nowakom. V razgovoru s predsednikom vlade je Čičerin razpravljal o poglobitvi gospodarskih odnosov med Rusijo in Poljsko. Pri tej priliki je Nowak opozoril Čičerina na dejstvo, da se poljsko-ruska mirovna pogodba ne izvaja pravilno, posebno, kar se tiče vračila lastnine poljskih državljanov v Rusiji. Vzpostavitev rednih odnosov med obema državama je po njegovem mnenju odvisno od pravilne rešitve tega vprašanja. Čičerin je sporočil, da je vprašanje vrnitve poljske lastnine zelo komplicirano, da pa upa, da se bodo vse težkoče premagale. Oba državnika se strinjata v tem, da zahteva sedanji položaj, da se ohrani in ojači mir v Evropi, posebno pa med Rusijo in Poljsko.

PRI MALI NEDELJI

se vrši v nedeljo, dne 15. oktobra 1922
SVEČANOST NAŠIH ORGANIZACIJ
po tem-le vsporedu:

Ob pol 8. uri zjutraj zbirališče pri g. županu v Bučkovičih. — Ob pol 9. uri sv. maša, nato pridiga (č. g. dr. J. Hohnjec).

Po cerkveni slavnosti SHOD SLS na prostem pri cerkvi. Govori narodni poslanec dr. Josip Hohnjec in drugi. Po zborovanju posvetitev župnije presv. S. Jezusovemu. Po večernicah nastop Orla iz ljutomerskega okrožja. Vabimo domačine in sosede k obilni udeležbi.

Slavnostni odbor.

Tedenske novice.

Shoda Slov. ljudske stranke sta v nedeljo, dne 8. oktobra, po prvem cerkvenem opravilu na Breznu, po drugem pa na Remšniku. Govorita poslanec dr. Hohnjec in urednik Golec.

POGREB PETRA NOVAKA.

Veličasten je bil pogreb očeta Petra v Slov. Bistrici. Četrtek, 28. septembra popoldne je bil lep topel dan. Mesto se je odelo v žalostno lice. Petrovi prijatelji in častilci so prihajali od vseh strani. Požarna bramba, čitalnica, Županska in Kmetška zveza ter mnoga druga društva so prišla skoro korporativno. Vse župnije bistriškega okraja so poslale zastopnike, dasiravno je ljudstvo imelo polno dela. Pred hišo žalosti so pevci zapeli «Slovo», nakar se je točno ob pol 5. uri začel pomikati veliki sprevod po mestu na pokopališče. Na čelu je korakala požarna bramba, nato č. duhovščina pod vodstvom č. gg. dekana Cerjaka, dr. Jerovška in dr. Medveda (skupno 10). Za krsto sorodniki in številni zastopniki: gg. okrajni glavar dr. Lajnsič, okrajni šolski nadzornik Lichtenwallner, občinski zastopi celih župnij, župani iz okraja, zastopnik SLS in Jugoslov. kluba Fr. Žebot, Obrtna zveza, dr. Ravnik iz Maribora, celokupno uradništvo iz Bistrice ter dolga vrsta meščarov in okoličanov vseh stanov.

Pokopališče v Slov. Bistrici leži na prijazni višini severno od mesta. Od tam je sijajen razgled na mesto in velik del bistriškega okraja. Tu je bil skopan v sredini mirodvorja grob za našega očeta Petra. Po končanih obredih in molitvah sta govorila Novaku v slovo dr. Pučnik v imenu Bistričanov, a narodni poslanec Žebot v imenu Slov. ljudske stranke in njenih organizacij. Slavil je očeta Petra kot iskrenega, kremenitega rodoljuba in neustrašenega borca za pravice slovenskega naroda. Novak je bil sin Beneške Slovenije. K nam je prinesel živ ogenj narodne zavesti. Njemu gre velika zasluga, da se je naš narod od Mure doli zavedal svoje narodnosti in da se je osvobodil. Peter je za narod trpel in tudi mnogo žrtvoval. On pa je bil tudi zvest sin katoliške cerkve. Ni se sramoval katoliškega prepričanja. Svoji stranki je ostal vedno zvest. Peter je bil skala. On ni menjaval svojega prepričanja. Očeta Novaka pa je posebno ljubilo in spoštovalo prebivalstvo celega okraja kot svojega voditelja in svetovalca. Če kdo na Slovenskem, zaslužil bi si Peter Novak odlikovanje za njegovo več kot polstoletno nemorno delo za narod, za njega svobodo in dobrobit. Namenjeno mu je bilo kraljevo odlikovanje, ko je že ležal na bolniški postelji, a usoda je preprečila starčku to veselje. A Peter je ponesel s seboj v grob in v večnost še višje odlikovanje: ljubezen in spoštovanje ljudstva ter dobra dela. Počivaj Peter sladko v slovenski zemlji, katero si tako iskreno ljubil! Slava tebi oče Peter! — Pevci so zapeli nagrobnico in mi smo se žalostni razšli.

Litja nedolžnosti je po izjavi predsednika Pirca njegov tajnik g. Lah. Ni strankar, ne politik, ampak samo nedolžna tajniška ovca. Odbornik Verstovšek je

namreč protestiral proti noticam v «Kmetovalcu», ki imajo edini namen, podpirati sedanjo falitno samostojno politiko. Take novice ne spadajo v uradno glasilo kmetijske družbe. Ko je navedel konkretne slučaje, je bil Pirca seveda na dopustu, tajnik Lah pa prenedolžen, da bi spravljal take novice v list. Bog ve, kako se je to zgodilo? Pa še pravijo, da se ne godijo več čudeži!

Samostojni so pri zadnji seji rekli, da imajo večino in da bodo vladali, kakor bodo sami hoteli. Tega jim ne moremo zabraniti; nikdar pa ne bomo odobraval protiljudska in protipostavna delovanja, kakor zadnjič, ko so nasilno preprečili zrebanje na podlagi § 18 naših starodavnih pravil Kmetijske družbe.

Samostojni ovaduhi. Pri Sv. Marjeti je cela fara nagnala Mermoljo, Dobnika in Lipovška, ko so hoteli prodajati samostojno gnilobo. Lipov Tuna sedaj lazi kot polit. kužek okoli in pravi, da bodo vsi «klerikalci», ki niso hoteli poslušati Mermolja in Dobnika, prišli pred sodišče. Prvi bo tožen jareninski kmet Gungl, drugi župan Senekovič, tretji Ilesič, četrti Januš in tako po vrsti dalje. Tuna išče sedaj priče. Postopanje samostojnežev se kaže v pravi luči, ki osvetljuje njih duše. To so res pravi «prijatelji» ljudstva in prav je imelo naše ljudstvo, da jih je vrglo na gnojišče. Gorej našti načinci so spoštovani v celi okolici. Lipovšek in Mermolja niti nista vredna, da bi jim šla za «štifeipucerje». A kokor se je samostojnežev držala pri Marjeti smola, tako se jih drži tudi tukaj. Poučili smo se namreč, da Samostojna svojega shoda dne 24. septembra pri Marjeti politični oblasti sploh naznanila ni. — Torej je Lipovškovo veselje, da bi spravil naše ljudi radi razbitja shoda v «kajho» prezgoduje in prazno.

Sami ovaduhi. Znano je, da je ljudstvo na Slov. Štajerju, posebno v Slov. goricah zavrglo samostojne glavarje, ker so zakrivali sedanji obupni položaj kmetijskega in delavskega ljudstva. Znani vertojbski debeluhar Mermolja je užaljen in togoten pobral sedaj najgrše orožje, ki ga more uporabiti kak penzioniran politik. Šel je med denuncijante, ovaduhe, med barabe najgrše vrste. Pri Sv. Marjeti ovaja kmete sodniji, ker ga niso marali poslušati, katoliško misleče učiteljice naznanja v Beograd kot «nemškularice». Mož iz Vertojbe gre še celo dalje. Dasiravno je gnusobni Mermoljev ovaduški način še danes zastrt s pajčolanom javnosti, vendar vedno se ne bo skrival v beograjski in ljubljanski temi. A eno rečemo: Mermolja bo hodil s svojim umazanim vrcem po vodo, da se bo razbil. — Najgrši, da najbolj gnusni je človek, ki je denuncijant (ovaduh), saj že Nemeč pravi: «Der grösste Schuft in ganzen Land, ist und bleibt der Denunziant». (Največji podlež v celi deželi je in ostane denuncijant). Da je ta človek brez vsake vesti, to smo znali, a da je Mermolja padel tako globoko, tega nismo verjeli. Po Mermoljevih stopinjah stopata tudi Drofenik in Lipovšek. A mi si drznemo zapisati ta-le odstavek: Ne sodnije, ne bajoneti, ne ječe an druga nasilja, ki jih zavete na naše moze, ne bodo pomagale vam do zmage. Vas podleže je narod že obsodil. Razumete?

Drofenik laže. V «Kmetijskem listu» piše poslanec Drofenik sam sebi slavospev o shodu pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Mi tu v št. Lovrencu pa vam povemo, da je imel Drofenik pri Autorju samo 13 oseb. In ta shod imenuje ta samostojna kreatura sijajno manifestacijo «samostojne» misli na Pohorju! Mi Pohorci imamo od svojih očetov staro pravilo: «Kdor laže, ta tudi — — —».

Junak Mermolja, ki ga ljudstvo nikjer več ne mara, si pomaga, kakor si pač more. V «Kmetijskem listu» pravi, da je vest o nameranih manevrih neresnična. Vertojbskemu Ivanu ni ljubo, da so ravno poslanci Slovenske ljudske stranke z odločnim nastopom preprečili nameravane manevre v Slovenskih goricah. Njegov kolega in somišljenik, znani Drofenik pa je v finančnem odboru glasoval za manevre, ki bi naj stal 30 milijonov. Razumemo, da Mermolja, ki je največji junak pod solncem, ne diši to naše razkritje. On in Drofenik bi menda rada videla, kako bi vojaki na vajah mandrali «klerikalne» Slov. gorice! Res namreč je, da so oddelki oficirjev v ozemlju med Muro in Dravo avgusta meseca cele 14 dni ogledovali ozemlje za vojaške vaje. Mermolja, Mermolja, daleč si «zabredel!

Dr. Kukovec shod v Prevaljah je bil tako sijajen, da se ga je udeležilo celih pet Prevaljčanov. To je res «velik» uspeh. Ko se je Kukovec po «shodu» odpeljal v Libelice na narodno slavnost, ga tam ljudje niso hoteli poslušati.

Nasilje napram katoliškemu učiteljstvu. Te dni je bila cela vrsta katoliških mislečih učiteljic in učiteljev — definitivnih — na brzojavno zahtevo ministrstva in Višjega šolskega sveta vržena iz svojih mest. Neka zagrizena in podla politična pokveka je najboljše učiteljice in učiteljice ovadila, da so «nemškutarili». Vlada upotreblja nasilje proti našincem. Vse posamezne slučaje si bomo zapomnili in ob svojem času ovaduhe «nagradili».

Poslanec Pušenjak je vložil upit na ministra pošte in brzojava radi odpuščenih poštnih uradnikov v Prekmurju, ki so naši državljanji, v zadevi pokojnine; na ministra šume in rude radi razglaša okrajnega glavarstva v Prevalju, s katerim onemogoča kleščenje iglastega drevja, katero se že od pamtiveka brez škode za gozdno gospodarstvo vrši.

Poslanec Jož. Klekl je vložil upit na ministra za vojno in mornarico v katerem zahteva, da se vojakoru iz Prekmurja, ki služijo v Otočacu v Macedoniji, koji se je vsa civilna obleka v vojaškem skladišču «izgubila» plača odškodnina za zapravljeno obleko.

«Dijaška večerja» in «Dijaška kuhinja» v Mariboru sta začeli deliti obed in večerjo. Prosilcev je veliko, sredstev pa malo. Prosimo posebej za živila. S tem je

dijakom največ pomagano. Prosimo dobrotnike, naj ne pozabijo na nas!

Navodila lavantinskega ordinarijata župnijskim uradom. Zaradi izrednih razmer je srednješolska in vseučilišna mladina potrebna prav izdatne podpore. Ustnovil se je v ta namen v Mariboru odbor za Dijaško večerjo, ki hoče revnim dijakom mariborskih srednjih šol oskrbeti večerjo. Da pa se omogoči tudi katoliškimi akademikom skupna kuhinja, se je ošnoval pripravljajni odbor Dijaškega podpornega društva v Ljubljani s pododborom v Mariboru. Oba odbora boja pobirala prispevke v denarju in v živilih. Kn. šk. lavantinski ordinariat zato povabi častito duhovščino, da nabiranje doneskov podpira in pospešuje. Po dogovoru obeh omenjenih odborov se bo nabiranje za Dijaško večerjo omejilo na dekanata Maribor levi in desni Dravski breg in na dekaniji Konjice in Slov. Bistrica. Za akademsko menzo v Ljubljani pa se naj pobira v naddekanatu ob Savinji (izvzemši zgoraj omenjeni dekaniji) ter v naddekanatu ob Savi. Navodila za nabiranje in odposiljatev darov se najdejo v «Slov. Gospodarju» z dne 14. septembra 1922 in v «Straži» z dne 29. septembra 1922.

Zavedna dekleta za revne dijake. Za «Dijaško večerjo» v Mariboru nabirajo posebno zavedna dekleta po vseh župnijah. Tako so n. pr. mladenke v župniji St. Ilj v Slov. gor. si razdelile posebne nabiralne pole, s katerimi hodijo od hiše do hiše in nabirajo denar, pa tudi živila za uboge dijake. Kot prve so poklonile mladenke Marijine družbe v proslavo godovnega dne č. g. župnika Evalda Vračko čisti dobiček predstave «Fabiola in Neža» dne 1. oktobra v znesku 1000 K za «Dijaško večerjo.» Slava zavednim obmejnim Slovenkam! — Posnemajte jih po vseh župnijah!

Mnogo sadja in krompirja se pri pobiranju zane-marja in zavrže. Prosimo usmiljena srca, naj shranijo in darujejo vsaj to za Dijaško večerjo. Naslov je: Odbor za Dijaško večerjo, Maribor, Cirilova tiskarna.

Veselo petje bo ob trgatvi odmevalo po naših vinorodnih slovenskih krajih. Lepo je, da se veselimo, toda spomnimo se ob takšnih prilikah onih, naših mladih, ki trpijo glad in pomanjkanje, pa se mučijo in učije, da bi enkrat koristili svojim rojakom. Ne pozabimo na revne dijake in darujmo za «Dijaško večerjo» v Mariboru.

II. izkaz darov za Dijaško večerjo. Cirilova tiskarna je darovala dve knjigi, zapisnik za blagajnika in tajnika D 17.50; ob priliki blagoslovljenja Senčarjevega križa v Čakovi — Sv. Jurij ob Ščavnici — so darovali gostje pri večerji v gostoljubni Senčarjevi hiši D 132.50, Podpečan Jernej, župnik v Tinju 125 din.; Kumer Karol, župnik na Prihovi 100 din.; Posojilnica v Slov. Bistrici 100 din.; Zadruga Gospodarska banka v Mariboru 100 din.; Lončarič Josip, župnik, Sv. Jedert nad Laškim 100 dinarjev; Rogina Ivan, Makole 20 din.; Uradništvo Gospodarske banke: Joško Malešič 15 din., dr. Janko Kovačec, ravnatelj, 10 D, Hinko Engelsberger 10 din., Jožef Reisman 10 din., Zora Verstovšek 10 din., Marica Golob 10 din., Mara Zartl 10 din., Lojze Terčič, sluga 5 dinarjev.

Nov župan v Ljutomeru. Radi notranjih sporov v JDS v Ljutomeru, se je župan g. Kukovec odpovedal županski časti. Na njegovo mesto je bil izvoljen soglasno g. Ljudovik Babnik, dolgoletni načelnik posojilnice.

Ob petletnici dr. Krekove smrti bo imela mariborska krščansko-socialna mladina skupno sv. mašo in slavnostni cerkveni govor v nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru. Orli in Orlice se udeležijo sv. opravila obvezno in z znaki. — Na fantovskem sestanku v petek, 6. t. m. zvečer ob pol 8. uri v dvoranah v Lekarniški ulici bo govoril o življenju in načelih dr. Kreka br. prof. dr. Jeraj. Udeležba obvezna in dostopna tudi Orlicam in dr. Krekovim častilcem sploh. Bog živi!

Slovence na Balkan, Srbe v Slovenijo. Zadnji čas je vlada prestavila vse polno Slovencev kot uradnike globoko doli v Srbijo, a k nam pošiljajo Srbijance. Kaj to pomeni? Dosedanja vlada bi rada odpravila slovensko pisavo in slovensko uradovanje. Ta način uprave odbrujejo tudi samostojni poslanci. Saj pišejo, na primer Mermolja, da mora jezikovna razlika med Slovenci, Hrvati in Srbi izginiti. Mi pa pravimo: Sam Bog je dal nam Slovincem in Hrvatom lep naš materni jezik. In ta božji dar si ne bomo dali nikdar vzeti!

Nova državna cesta od St. Ilja vsporedno ob Muri po razvodju med Muro in Dravo se začne prav kmalu graditi. Sedaj se vrši odkup zemlje. Cesta se bo pri M. Snežni zvezala z okrajno cesto Radgona—Cmurek.

Okrajna cesta Malna—Velka, katero gradi mariborski okrajni zastop po ljubljanskem stavbeniku g. Bräuerju, bo letošnje jesen dograjena in izročena prometu. Ko bo še lenarški okraj zgradil 1 km dolgo nezgrajeno progo, dobi Maribor kratko zvezo preko Sv. Jurija v Slov. gor. v Cmurek.

Smrt blagega moža. (Dopis od Sv. Antona v Slov. gor. Umril je dne 20. septembra v Cogetincih značajan in globokoveren mož-gospodar Poljanec Franc, oče g. župana v Cogetincih. Prenašal je svojo bolezen, katero si je že nakopal med vojsko, potrpežljivo in vdan v božjo voljo. Bil je dolga leta naročnik «Slov. Gospodarja», ter je stal zmiraj kot steber na katoliški strani. Ob času volitev je bil zmiraj dober agitator. Pogreb je bil dne 23. septembra. Ob odprtem grobu se je č. g. župnik poslovil od rajnega in ga stavil vsem za vzgled. Pevski zbor mu je zapel žalostinke. Svetila dragemu možu in očetu večna luč!

Dve mladi smrtni žrtvi v Pišecah. Ni še izginil iz srca naših župljanov spomin na umrlo Ano Srabočan, sestro g. župnika, ki ji je po dolgotrajni boleznici suš-

ca pretrgala nit življenja in smo jo 2. septembra spremlili k večnemu počitku, je 25. septembra ležala že druga žrtev te neizprosne bolezni na mrtvaškem odru, namreč 17 letna Urek Alojzija iz Globokega. Vsi, ki smo ju poznali, moramo reči: Nebeški vrtnar si je utrgal v naši župniji dve duhovni cvetki in ju posadil v svoj nebeški raj. Svetila njima večna luč!

Zanimivosti iz Pernic nad Muto. Za časa koroških bojev leta 1919 so vojaki vsled pomanjkanja stanovanj bivali v tukajšnji podružnici Sv. Urbana na Planini, 1330 m višine. Da so cerkev poškodovali, onesnažili in mnogo stvari odnesli, je umevno. Po njihovem odhodu je cenilna komisija ogledala škodo pri cerkvi, cerkveni hiši in dotičnih posestnikih na Mlakah, ki so imele vojake na stanovanju. Škoda se je cenila tudi pri župnijski cerkvi, v župnišču, gospodarskem poslopju in šoli v Pernicah. Od tedaj so pretekla tri leta, a povračila ni, nasprotno, vedno večji davki. Da bi bilo v naši novi domovini več požrtvovalnosti in manj sebičnosti, potem naša ljuba Jugoslavija ne bo mrzla trnjeva planjava, po kateri vihra ledenostri severnik brezmejnih strasti, ampak bo sličica rajskemu vrtu, ki ga oživlja solnca svetli žar in v katerem cvetijo rožice! Koliko milijonov je šlo v izgubo samo radi koroškega glasovanja, ki je bilo z grešno lahkomiselnostjo pripravljeno in izvedeno! S tega vidika se je čuditi, da ljudstvo ne izgubi spoštovanja do naše nove države. Da, kje sta navdušenost in radost, ki sta nas navdajali leta 1919? A vzlic temu hočemo ohraniti ljubezen do naše toli razburkane in osovražene Jugoslavije. — Cerkev sv. Urbana se je letos obnovila s pomočjo milodarov domačih župljanov, deloma pa tudi z doneski iz župnijskega posestva. Sedaj bi bilo treba popraviti župnišče, tri leta so v njem stanovali vojaki. — Glede silne nevihte, o kateri je prinesel kratko poročilo «Slov. Gospodar» dne 14. septembra, se poroča še sledeče: Dne 3. in 4. septembra je vihralo hudo neurje nad Bistrico in dalje onstran Sobote nad Golico, nemški Koralpa, med Wolfsbergom in Schwanbergom. Bistrica, večji potok, ki ima svoje izvirke na Golici, je narastla v celo reko in valila med velikim hrupom svoje valove proti Muti. Odnela je mnogo rodovitne zemlje, razdrla mline in žage, grozila hišam, stoječim ob vodi, splavila posekani les, pripravljen za žage, zajezila mostove, ki jih je odnesla od Dvojnega potoka do Mute skupaj 5 in 13 brvi. Enako je razsajala začetkom septembra 1916. Govorica gre, da je začela tako divjati še le med vojsko in sedaj po vojni, prej nikdo ne pomni kaj podobnega. Ali naj je tudi to znak sedanjega časa — nestalnost in vihravost? Okrajno glavarstvo v Slovenjgradcu se hvalevredno trudi za popravilo ceste do Bistrici, a je delo precej težavno. — Spomin 60 letnice smrti — 24. septembra leta 1862 — nepozabnega vladike Antona Martina Slomšek smo tukaj sicer preprosto, a odkritosrčno proslavili. Saj nam je ravno tu v obmejnih krajih posebno drag njegov spomin. V pojasnilo bodita navedena le dva dogodka. Ko je bil nesmrtni Slomšek še kanonik pri Sv. Andražu v Labodski dolini na Koroškem, obišče nekó bližnjo gorsko Soboto. Bilo je pred kakimi 80 leti. Slovenski jezik je še takrat v Soboti stal na slabih nogah. V spominsko knjigo, ki je še ohranjena, zapiše Slomšek tole: Tukaj slovenščina umira, a v nebesih se bomo ne slovenski ne nemški, marveč angleški govorili. — Kot škof pride na birmo v marenberški okraj. Z Remšnika gre peš po strančici skozi sotesko Ves in obišče božjepotno cerkev Sv. Janeza Nepomučana na Radelju ter gre na to po stranski poti v trg Marenberg in se tako izogne slovesnemu sprejemu, ki ga je čakal pred trgov pri Habijanškovi hiši. Med tem namreč, ko ga tam čakajo, je škof že v cerkvi. Drugi dan po odhodu na Muto se hočejo od ljubljenskega škofa v Marenbergu lepo posloviti, pa on se neopažen umakne po stranski ulici, kjer je danes davčni urad. Zato se je ta ulica imenovala, dokler je bil Marenberg v nemških rokah, «Bischofsgasse». Omenjena dva dogodka naj služita v spopolnitev životopisa velikega, a skromnega Slomška.

Cerkvena slovesnost na Pernicah nad Muto. Kakor vsako leto, se tudi letos obhaja spomin cerkvenih in tarnih patronov sv. apostolov Simona in Jude zadnje nedelje v oktobru, letos 29. oktobra.

Zavratni napad — uboj. V noči od 25. na 26. sept. se je zgodil v Paški vasi, občine Šmartno na Paki zelo zagoneten slučaj uboja. Jože Ažman, sin posestnicevdove se je vrnil domov po polnoči od izven vasi, nekaj minut oddaljenega kmeta, v mali družbi vaških deklet, s katerimi so skupaj poprej pri onem kmetu koruzo kožuhali. Poslovivši se eden od drugega, so sli drugi spat, a on je baje šel nekam po vasi, kjer je dobil nepričakovano po glavi močan udarec, nakar je prišel še sam spat na domači škedenj. Ker je potem močno jadikoval, ga je slišal njegov brat, ki je tudi spal na škedenju, ter ga že skoro nezavestnega spravil v hišo, kjer je opoldne istega dne umrl. Izjavil je, dokler se je še zavedal in govoril, da ga je nekdo močno udaril, a kje je bil in kdo bi ga bil udaril, ni mogel vedeti in se zavedati. O nečloveškem, brezsrčnem ubijalcu do danes še ni nobenega sledu. — Govori se pri nas že dolgo, da se nastavi tukaj orožniška postaja. — Menda je res le nekaj takih med nami, da bi jim bilo treba s puško in verigo zabiti malo človeškega mišljenja v glavo.

Strašna rodbinska žaloigra. Kam vodi pijanost, i-mamo zopet nov dokaz v žalostnem dogodku, ki se je odigral v Ljubljani. Na Starem trgu št. 24 je stanoval vpokojeni davčni uradnik Ivan Leskovic s svojo ženo Katarino in hčerko Ireno. Leskovic je bil udan pijači in zato je večkrat prišlo do preprirov. Do tega je prišlo tudi v noči od nedelje na ponedeljek. Okrog 2. ure ponoči je prišel domov in se začel pripraviti z ženo, nato pa jo je nekolikokrat udaril s svečnikom po glavi. Ker

pa se je žena branila, je zgrabil samokres in sprožil. Strel pa je zgrešil cilj. Nato sede za mizo, napiše nekaj pisem in jih odnese na pošto. Kmalu se vrne nazaj in se zopet začne pripraviti z ženo, nato pa sproži samokres in žena se zgrudi mrtva na tla. Ko prihiti hči k mrtvemu truplu matere, ustrelji še nanjo ter zbeži. Drugi dan ob 7. uri zjutraj pride sin domov in najde mater mrtvo, sestro pa v zadnjih vzdihih. Nečloveškega očeta in moža so kmalu izsledili in prijeli. Ta strašni, žal ne osamljeni slučaj je resno svarilo vsem pijancem!

Strašna železniška nesreča. Dne 1. t. m. se je zgodila krog pol šeste ure zvečer na železniški postaji Pečenjevci v stari Srbiji strašna železniška nesreča, ki je zahtevala poleg materialne škode 60 človeških žrtev. Pred magacinom na postaji je stalo več tovornih vagonov, ko je privozil na postajo s polno paro vojni vlak št. 141, ki je vozil žandarmerijski odsek iz Skoplja v Niš. Ta vlak je zadel ob tovrne vagonne, udarec je bil tako strahovit, da so lokomotiva in štirje potniški vozovi popolnoma zdrobljeni. V vlaku je nastal med vojaki nepopisen strah. Iz postaje so poslali po pomoč v bližnje selo, odkoder so risli ranjence reševat kmetje. Izpod razvalin so potegnili 10 mrtvih, 20 težko in 30 lahko ranjenih. Od 20 težko ranjenih sta umrla 2 pri prevozu. Kdo je zakrivil to strašno nesrečo, še ni dognano, pa najbrž kretničar, ki ni prav postavil tračnic. Nekaj čudnega, da se pri nas vedno dogajajo nesreče ravno pri transportu vojaštva. V svetovni vojni se je tolikanj vojaštva prevažalo, pa o nesrečah, kakor je ta zgornja, ni bilo slišati.

Popravek. V zadnji številki «Slov. Gospodarja» je tiskarski škrt v članku «Živinski sejmi» zamenjal ime «Miklavčič» za «Mihelčič». Miklavčič se imenuje oni slavni samostojno-demokratski uradni živinozdravnik, ki je glavni krivec, da se mariborskem okraju ne smejo po vseh starih sejmiščih vršiti živinski sejmi.

Bralno društvo za Ljutomersko okolico priredi v nedeljo, dne 8. oktobra po večernicah veliko in bogato tombolo. Sodeluje domači novi tamburaški zbor. Čisti dobiček je namenjen za nabavo knjig naši mladini. Zato pridite stari in mladi. Uljudno vabi odbor.

Gospodarstvo.

Kdo je proti naobrazbi kmeta? Minister Pucelj hoče po nasvetu svojih strokovnjakov in v njihovo korist v vinarsko-sadjarski šoli v Mariboru otvoriti srednjo kmetijsko šolo. Ker preti nevarnost, da bi srednja kmetijska šola čez dve ali tri leta izpodrnila vinarsko-sadjarsko, se je poslanec dr. Hohnjec obrnil na poljedelskega ministra z interpelacijo, v kateri protestira zoper to, da bi dosedanja vinarsko-sadjarska šola prenehala. Ako poljedelsko ministrstvo srednjo kmetijsko šolo smatra za potrebno, naj vlada da gmotna sredstva za pozidanje primerne zgradbe, za izvršitev vseh priprav in nabavo učnih sredstev. Če vlada prevzame na sebe vse stroške, ne bomo srednji kmetijski šoli niti najmanj nasprotovali. Nikdar pa ne bomo dopustili, da bi prenehala sedanja vinarsko-sadjarska šola, ki je toliko storila za strokovno naobrazbo slovenskega kmeta zlasti na Stajerskem. Ustroj te šole je takšen, da je vstop omogočen kmetskim mladeničem ljudskošolsko predizobrazbo ter da se kmetski mladeniči s podukom in delom izobrazijo za strokovno izvežbane poljedelce in razumne kmetske gospodarje. — Kot nižja strokovna šola je torej naravnost namenjena gospodarsko-strokovni izobrazbi kmetskih sinov, katerim poleg strokovnega znanja tudi vceplja prepotrebno ljubezen do dela na kmetski zemlji. Srednja kmetijska šola pa ne služi naravnost izobrazbi široke plasti kmetskega ljudstva, marveč hoče predvsem vzgojiti državne uradnike kmetijske stroke, upravitelje večjih državnih in zasebnih posestev, ne pa poljedelce. Kdo je torej proti naobrazbi kmetskega ljudstva, ali minister Pucelj, ki dela na to, da preneha vinarsko-sadjarska šola v Mariboru, ali pa poslanec dr. Hohnjec, hoče ta koristni in prepotrebni zavod na vsak način ohraniti za široke vrste našega kmetskega ljudstva. Odgovor na to vprašanje je že obsežen in podan s svojim vprašanjem. Umevno je, da «Kmetijski list» brani Pucelja in njegove strokovnjake. Ako pa tej obrambi dostavlja grožnje: «Ne bomo odnehali proti mračnikom in s prosveto bomo ubili klerikalno duševno moč je v svoji smešnosti podoben slavnemu španskemu v tezu Don-Kihotu iz Nauche, ki se je smatral za velikega in močnega junaka, pa je bil premagan od vsakega viteza ter hrabro bežal pred namišljenimi strohovi. Samostojna izobrazba in prosveta stoji v znamenju Puceljevih volov, ki tulijo, pa ne v klerikalno duševno moč, marveč preko samostojne polomije.

Regulacija Drave. Narodni poslanec Žebot je v letnem zasedanju narodne skupščine na poziv prizvanih občin ob Dravi poslal poljedelskemu ministru interpelacijo, v kateri opisuje, kako ogromno škodo je napravila Drava zadnja leta v občinah St. Janž, Martin, Sv. Marko, Stojnci in dr. Nekemu kmetu Drava odnesla že okoli 16 oralov rodovitne zemlje. Dokler so stari brežni jezovi držali, valovi Drave niso mogli napraviti kake posebne škode. A ti jezovi so zdaj uničeni. Poslanci Slov. ljudske stranke so že v letošnje leto opozarjali poljedelskega ministra, naj vendar dobi potreben kredit za najnujnejša regulacijska dela naj v proračun za leto 1922-23 unese primerno svoto. A minister tega ni storil. Za regulacije vseh slovenskih rek in potokov je v proračunu določena borna svota okroglo 600.000 dinarjev! Poslanec Žebot je v interpelaciji zahteval v imenu prebivalstva ob Dravi, da minister takoj izposluje pri ministrskem svetu izredni redni kredit za regulacijo ter naj v bodoči proračun dene tako visoko svoto, da bo regulacija preprečila

daljno odplavljanje rodovitne zemlje. A kaj je učinil minister Pucelj? Glasoval je v ministrskem svetu za 2 milijonski kredit za Sokole, glasoval je za zvišanje oficirskih plač, kar znaša v tem letu okoli 100 milijonov, a za regulacijo Drave niti ni ust odprl pri sejah ministrskega sveta. Pač, nekaj je storil Pucelj! Pred dobrim letom je poslal v St. Janž in menda tudi druge občine ob Dravi nekega «samostojnega» inženjerja, kateri pa je izjavil, da se na stare regulacijske načrte ne spozna in je odšel z obljubo, da bo napravil neke — «škice». Tako rešuje Pucelj regulacijo Drave.

GORICE. Dolgotrajno deževje je začelo škodovati grozdju, ki mestoma gnije in poka od vlage. Mošči portugizerja so kazali 15—17 stopinj sladkorja po klosterneburški tehtnici, podbirina 14—16. Kisline pa menda ne bo preveč, ker je bilo grozdje e vso mehko, ko je začelo deževje. Prve kupčije za novi most so bile sklenjene od 22—25 K. Vinogradniki bodo začeli podbirati; z zdravim grozdom pa še bodo počakali, ako bo vreme količkaj ugodno.

SMARNICA (Noah).

Tekom svetovne vojne, ko je trska uš uničila domalega vse vinograde na Slov. Stajerskem in Kranjskem, se je začela razširjati trta Šmarnica. Največ k razširjanju je pripomogel dr. Geršak iz Ormoža. Tega drugače zelo zaslužnega moža niso mogli prepričati, da bo ta vrsta škodovala slovesu naših vin in posebno za ormoški okraj, kjer se prideluje kvalitetno vino, ni priporočljiva.

Šmarnica je direkten produktor, rodi, ne da bi se cepil in je odporen proti ameriškim trtnim boleznim: trtni rji, plesni in trsni uši. Vinarski koledar od Plaza prinaša o njej naslednjo oceno: Noah. Vinska trta z močno rastjo, želo rodovitna, grozdi precej veliki v obliki cilindra ali stožca, gostojagodnat; jagode svetlo zelene do rumenkaste, dišeče, trdulupinaste in imajo čkus po vrtnih jagodah. Noah se lahko uporablja tudi kot podlaga vsled svoje odpornosti.

Ta ocena, posebno zadnji stavek nam ne bo prijal. Dosti brezvestnih trsnicarjev je med vojno uporabljalo ključce od Šmarnice za cepljenje. Danes, ko prodajajo razmeroma dražje necepljeno Šmarnico tega sicer ne delajo več, pač pa obstoji nevarnost, da bodo to zopet delali.

Različni ugledni vinarski strokovnjaki so se z besedo in peresom lotili sedaj po vojni, da napravijo razširjanju smarnice jez, a brezuspešno. Zakaj, hočemo na tem mestu stvarno razmotrivati.

V celi Sloveniji je razširjena do najzadnjega kotička pod gorami vinska trta. Vendar pa najdemo na primer na Stajerskem le nekaj imenitnih vinarskih krajev: ljutomerski, haloški, slovenjgoriški, mariborski in bizeljski. Le v teh krajih najdemo vinogradnike, ki so v pravem pomenu besede vinogradniki, ker je to njihov glavni posel in glavni, pogosto edini dohodek. V vseh drugih krajih je poljedelstvo, živinoreja, gozdarstvo, hmeljarstvo itd. tako razvito, da jim je vinograd le postranski dohodek, pogosto le zabava in se vso pridelano vino porabi v lastnem gospodarstvu. Kar se pa tu in tam proda, porabi se v lokalnih gostilnah. Do prihoda trtne uši, peronospora in oidija je bilo povsod nasajena domača bela vinska trta, le s tem razlokom, da se je v krajih z lokalnim vinarstvom sadilo manj vredne vrste, lipovščina, peček, javorč, belina itd. Po prihodu peronospora, ki je večji del prišla prej ko trtna uš, se je ta izbor večinoma zamenil z Izabelo, dočim se je v izrazitih vinarskih okoliših ohranila prejšnja izborna sorta: šipon, burgundec itd. Zakaj to? S prihodom novih trsnih bolezni se je vinarstvo podražilo, ni bilo več tako enostavno in kraji, kjer je vinarstvo postranska panoga, so večji del nasadili raje Izabelo, ki sicer ni dajala dobrega vina, vzela je pa veliko manj dela in stroškov.

Ta pojav opazujemo tudi dandanes. Izabelo je uničila trtna uš in prišla je naslednica Šmarnica. Kakor bi bila velikanska neumnost, da bi kdo v vinarskih krajih, kjer ima vino res sloves, sadil Šmarnico, tako bi tudi ne bilo umestno, da bi se v okrajih, kjer pogosto cela vas nima niti ene peronospora škropilnice in žveplalnika, posadila kaka boljša cepljena vrsta. Za kraje torej, kjer se vino porabi večinoma doma, ali odda le v kakšno tamošnjo lokalno gostilno, kjer ljudje zahtevajo ceno vino brez ozira na kakovost, je Šmarnica na mestu. Zlahtna trta bi tam vsled nepravilnega oskrbovanja šla že po nekaj letih po zlu, že peronospora bi jo uničila v kakem vlažnem letu. Vino od Šmarnice je sicer močno, naravnost opojno, a ima okus po vrtnih jagodah ali po šmarnicah (odtod ime). Nekaterim ta okus prija, drugi se le težko privadijo.

Velikanski greh zoper naše vinogradništvo bi pa bil, ko bi se začelo šmarnično vino mešati z kvalitetnim vinom. Tega se moramo po pravici bati. Kajti produkcija Šmarnice je ja dosti cenejša in to bi znalo marsikoga zapeljati k omenjenemu koraku. Pri malih množinah bi se to sicer ne poznalo preveč, ali s časom bi tak vinarski okoliš prišel skoz to ob sloves. Kdor že Šmarnico v izbornih vinarskih okoliših goji, ta naj bo toliko pošten, da jo spravi posebej. Nič ne de, če jo proda par kronic ceneje, saj je produkcija te vrste tudi veliko cenejša, samo, da ne škodi vinarskemu okolišu na ogledu.

Da bi pa po okoliših, kjer je vinarstvo postranska panoga, ta vrsta vinski trgovini kaj škodovala, pa ni misliti. Iz teh krajev se vino nikdar ne izvažja, nasprotno, še le uvažja. Za take kraje in lege in take posestnike, ki ne morejo dovolj skrbno posvetiti vinogradu, bi bila ta vrsta primerna, nikar pa ne posajate z njo ljutomerskih in sličnih znamenitih vinarskih okolišev, kakor se to dogaja.

Kakor se pri burgundcu, rizlecu, šiponu itd. mora odbirati cepiče od trsov, ki res najboljše in najlepše grozdje rodijo, tako se je začelo tudi pri Šmarnici odbirati ključce od trsov, ki rodijo boljše in lepše grozdje. Taka odbrana Šmarnica je samoobsebi umevno več vredna za napravo vinogradov. Za boljše lege in kraje pa ne jemljimo tudi te vrste ne, posebno, kjer zamoremo posvetiti vinogradu vso skrb. Le v krajih, kjer je vinarstvo postranska panoga in ne moremo misliti na nabavo dragih peronospora-brizgalnic in žveplalnikov, nam primanjkuje časa za oskrbo, bi bila Šmarnica na mestu. Sicer pa delajo strokovnjaki na to, da se iznajde boljši direktni produktor, seveda je to vprašanje časa.

Sol. Kmetijska družba je prosila za prevažno potrebo naše živinoreje — živinsko sol. Odgovorilo se ji je iz Beograda, da se taka sol v naši državi ne producira, ampak samo navadna dela sol. Uvoz živinske soli, ki se dobiva v Nemški Avstriji kot odpadke v velikih množinah po zelo ugodnih cenah, pa je prepovedan. Kmetijski minister Pucelj, usmili se vsaj naše živine!

Na svinski sejm v Mariboru dne 29. septembra 1922 se je pripeljalo 173 svin in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 350—600 K, 7—9 tednov stari 900—1500 K, 3—4 mesce stari 1600—1800 K, 4—6 mescev stari 2600—3400 K, 8—10 mescev stari 3500—6800 kron; 1 koza 540 K.

Sadna razstava v Celju, ki je bila določena za 8. do 15. oktobra, se zaradi prekratkega roka odloži za 12 dni. Otvoritev predstave bo nepreklicno v soboto, dne 21. oktobra t. l., trajala bo pa štiri dni, torej do vstevšega 24. oktobra. Prijave za razstavo se sprejemajo še nadalje in sicer do 15. oktobra. Sadje in drugi predmeti, ki so namenjeni za razstavo, morajo biti v Celju najkasneje do 18. oktobra zvečer. Prijave in sadje za razstavo naj se pošlija na naslov: **Ožji odbor za sadno razstavo v Celju.** Opozorjamo sadjarje, da se v čim obilnejšem številu udeleže razstave, ki naj pokaže svetu, kaj premore Slovenija zlasti z ozirom na lepo in trpežno zimsko sadje. Posebnega pomena bo razstava za večje sadne producente, ki imajo zlasti letos veliko sadja na prodaj. Razstavni odbor bo ukrenil vse potrebno, da privabi na razstavo tudi zunanje sadne trgovce in jim nudi priliko, da si ogledajo, kakšno sadje lahko dobe pri nas, v kolikih množinah, in da se prepričajo, kako ga znamo pripraviti za izvoz. Kdor količkaj more, naj pošlje na razstavo sadje vloženo v predpisano posodo, kakor bi bilo pripravljeno za odpošiljanje. Sicer pa opozorjamo vse razstavjalce, da se kolikor mogoče ravnajo po programu, ki je bil objavljen v «Sl. Sadjarju» št. 7—8 in po drugih časopisih.

Cene sadju. V mariborsko okolico je došlo več Čehov nakupovat naše sadje. V Jarenini plačujejo za namizna jabolka 5 K za 1 kg. Tudi za slive je bila cena zadnji teden 5 K. Jabolka za mošt se plačujejo po 3 K.

Za seno in slamo, katero je nakupila Kmetijska družba v svrhu podpore po suši prizadetim krajem, se je prosilo za znižano prevoznino. Kmetijsko ministrstvo pa je to prošnjo seveda odklonilo. Za take kmetske potrebe ni podpore, Sokoli pa se smejo voziti po vsej državi z državno podporo za polovično ceno in samostojnim se dovoli polovična vožnja na državne stroške celo na politične shode, kakor zadnjič na Bled.

Seno postaja cenejše. Cena sladkemu senu je zadnji teden padla na mariborskem trgu od 900 K na 800 in 750 K 100 kg. Če bo jesen lepa, bo paša vplivala še na nadaljni padec cene senu.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu je biležiti padanje hmeljskih cen. Za najlepši hmelj so ponujali po 575—600 č. K za 50 kg, za prima-hmelj 550—575, za hmelj dobro srednje kakovosti 500—550 in za hmelj slabo srednje kakovosti po 450—500 K. Hmelja lanskega letnika se ni veliko pokupilo, pač je bil precej živahno povpraševanje po hmelju letnika 1921. Na Čehoslovaškem je dosedaj pokupljenih 20 odstotkov vsega letos pridelanega hmelja. Ta hmelj se še nahaja v rokah prekupecev.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 248 naših kron, francoski frank stane 18.82—19.50 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.3260—0.3600 naših kron, za 100 čehoslovaških kron 774—786, za 100 nemških mark 11, za 100 laških lir 1068—1084 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.82 in pol centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone ostala nespremenjena.

Dopisi.

Lajtersberg. Pri volitvah je večina naših občanov bila na strani socialnih demokratov. Sedaj pa so se ljudem odprle oči. Glavna voditeljica socialne demokracije v Sloveniji Anton in Etbin Kristan sta dobila vladna korita. Anton je že milijonar, Etbin pa še bo. Spoznali smo, da rdeči voditelji pomagajo samo sebi do mastne pečenke, uboge delavce pa samo za nos vodijo. To smo sprevideli tudi mi v Lajtersbergu in smo povabili poslanca Žebota in prof. Vesenjaka za 1. oktobra, da nam poročata, zakaj je danes v naši državi prišlo do tako žalostnih razmer. Zbrali smo se pri g. županu Požauko. Govornika sta nam v domači besedi razložila cel položaj. Spoznali smo vsi, da je edino Slovenska ljudska stranka prava stranka za naše ljudstvo. Pri prihodnjih volitvah bomo šli z njo. S shodom smo bili prav zadovoljeni. Predsedoval mu je posestnik g. Serp.

Sv. Miklavž pri Mariboru. Največ zaslug, da se je v hočki župniji «Slov. Gospodar» tako močno razširil, ima Roza Bregant. Ona je lansko leto hodila po Dravskem polju od hiše do hiše in pridobila našim listom več sto novih naročnikov. Pred kratkem se je Roza Bregant poročila z g. Fr. Trstenjakom iz Ormoža. Na gostiji se je ob navzočnosti g. dekana in drugih odlič-

nih mož nabralo za Kmetsko zvezo in Orla 542 kron. «Slov. Gospodar» kliče svoji zvesti agitatoriki: Obito sreče v novem stanu.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Mermolja je na nedeljskem shodu Samostojne vpil, da Marječani držimo z g. župnikom in da nas je on organiziral za sprejem samostojnih agentov. Mi Marječani smo sami prišli do prepričanja, da je Samostojna naša poguba. Tudi taki, ki smo bili poprej vneti pristaši Mermoljeve stranke, smo spoznali, da smo na krivi poti. Hvala Bogu, da nas je še ob pravem času srečala pamet. Izjavljam pa v imenu Marječanov, da nima g. župnik prav nobene zasluge na tem, da mi nismo marali poslušati samostojnih lažnjavcev. Odkar so samostojni v vladi v Beogradu, je vedno slabše, Davki neznosni in vedno večji, tobak so podražili, na sol in petrolej so naložili monopol, da setek so zvišali, sedaj so za 100 odstotkov zvišali poštnino, najeli so 100 milijonov dolarjev nepotrebnega posojila, fantom-vojakom se vedno slabše godi, Drofenik je glasoval za manevre (30 milijonov), a vsi poslanci Samostojne so nas Slovence pomagali vkovati v verige beogradskega centralizma. Poslanci Samostojne v verskem oziru kimajo «freimaurerju» Pribičeviču. Sami sebi pa so Pucelj, Mermolja, Dobnik, Drofenik in Urek napolnili malhe. To vse smo sami sprevideli, zato nam ni treba «špeglov» g. župnika. Ko smo samostojneže nagnali pa želimo, da bi nam prav kmalu prišli poslanci Kmetske zveze oziroma Ljudske stranke poročati. Marjetčani jih že naprej pozdravljamo. — V imenu vseh faranov — bivši samostojnež iz Grušove.

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 7. m. je po kratki, mučni bolezni umrl v 56 letu stari toski tukajšnji posestnik in gostilničar gospod Rupert Potočnik. Njegovi sosedi z domačo godbo so ga spremlili na zadnji poti. V imenu sosedov je vzel slovo od hiše rajnega tukajšnji trgovec g. Leopold Vorša in pri odprtem grobu č. g. prof. dr. Jehart iz Maribora. Ker je bil rajni lovec, so ga nosili k počitku domači lovci pod vodstvom g. župana Ivana Strehar.

Mozirje. Pri plezanju na drevje se je na Lepi nji vi že dvakrat letos pripetila nesreča. Padla sta doli Venišnik s hrasta, Dimec pa z oreha. Prvi je moral v bolnišnico, drugi pa se zdravi doma. — Sadja je pri nas letos hvala Bogu precej in tudi lepega. Žal, sedaj še gre slabo sadna trgovina. Da le ne bi nihče preveč pil, naj bi raje veliko sadja nasušili, pa tudi svežega dobro spravili! Spomladi bo prav prišlo!

Sv. Vid pri Planini. Nedavno je nas mladeniče nekdo v «Kmetijskem listu» napadel in obdolžil, češ, mi Orli iz St. Vida na Pilštanju hodimo vasovat v Zagorje. Očita nam da ponoči tulimo po zagorskih grabah, lazimo za dekleti in izživamo ljudstvo. Ti ljubosumni dopisun, ne boj se za svoja dekleta! Nam sosednim mladeničem še v glavo ne pride, kamo-li, da bi hodili k vam, v kraj podivjanosti in surovosti. Zagorskemu učitelju radi prepuščamo prosta pota, naj se nikar ne boji v tem oziru. Svetujemo mu pa, da se naj bolj briga za šolo, da ne bo imel tako slabega napredka pri mladini. Tvoja šola je vzor nereda in slabega učnega napredka. Pusti naj nas sosedne mladeniče pri miru, sicer bo prejel, kar išče. Njegovemu podrepniku, Toneku pa kličemo še ob pravem času: «Tonek, tiho bodi, sicer bomo povedali, kakšno je bilo tvoje življenje na Koroškem v finančni službi. Mi mladeniči obljubimo, da ne pridemo več v tvojo gostilno. Ščasoma bodo isto izvedeli tudi romarji, ki se bodo izognili tvoje hiše, če boš z učiteljem napadal nas, sosedne mirne in poštene mladeniče. Za danes dovolj!

—o—

Josip Blažević:

Vinska trgatav.

(Nadaljevanje in konec).

Trgatav se začne, kadar je grozdje popolnoma suho; rosnato ali po dežju mokro, posebno gostojagodatno grozdje, katero je bilo že več časa mokro — sploh mokrota zniža zelo dobroto mošta. Kadar je vreme dolgo časa neprenehoma mokro, ter se vsled gnilobe ne more čakati, da bi postalo grozdje suho, se na to ne ozira. V takih slučajih se vzame od dvojih zlo to manjši in se trga tudi mokro grozdje. Trgatav se začne zjutraj v nizkih, malo solnčnih legah, kjer ni pričakovati znatnega izboljšanja grozdja in kjer že grozdje gnije. Na dobrih in najboljših legah se trga grozdje v toplem dnevnem času ali nazadnje, ker se v teh legah ne more tako razširiti gniloba, kakor v nizkih in vsak dan izboljšava boljši mošt.

Za gnilobo občutljiv trs se bere najprej, n. pr. zlahtnina, portugalka, nato še le beremo druge vrste grozdja. Pri trgatvi se odberejo vsi pokvarjeni grozdi in jagode; tako tudi kislognile, to so tiste, katere je kiseljak (črv) še ob času nezrelosti očrvil, ki so potem gnile in ostale kisle in nimajo čistega okusa. Poznajo se, ker so pri trgatvi že večinoma suhe in s pajčevino prevlečene. Pri črvi jagode daje, če se iztisne, kvarjen sok, ki pokvari kakovost mošta.

Od os, muh in čebel obgrizena jagode se poznajo na tem, da je jagoda obgrizena deloma ali na pol ali celo do lupine. Te imajo nekaj kislove kisline in vplivajo na mošt.

Od rane toče nabite jagode, katere se do trgatve celo ali deloma posuše, vplivajo tako na mošt, kakor kislognile jagode (grozdnata peronospora), imajo nečist okus in malo sladkorja ter odpadajo, ako se jih dotakne. Jagode, katere zbolijo vsled zelene čopaste plesnobe, se poznajo na modro zeleni plesnobi.

Odbira se tudi martinček (zalistnikov grozd), ki pa pri nas ne dozori, ter se tudi ne preša.

(Nadaljevanje na 7. strani).

Vabilo. Cenjeno občinstvo uljudno opozarjam, da bom prihodnje nedeljo, dne 8. t. m., imel v trgovini čeli dan razstavljeni svoje pravkar došlo vsakovrstno zimsko sukno, vseh vrst platna in drugo modno blago. Vsakdor se uljudno vabi k prostemu ogledu zaloge, o kakovosti blaga in resnično nizkih cenah se bo vsak osebno prepričal. To nedeljo čeli dan prost vhod v trgovino in ogled blaga. — Franc Mastek, Glavni trg 16. 830

Prav prijetno iznenaden je danes kljub neznosni draginji vsakdor, ki po čudovito nizkih cenah zamore kupiti vsakovrstno manufakturno in modno blago pri že vsem dobro znani, novourejeni solidni trgovini Fran Mastek, Maribor, Glavni trg 16. Enkratni poskus zado- stuje, da postanete stalen odjemalec. 837

PROSTOVOLJNO GASILNO DRUŠTVO V SP. HOČAH
priredi

dne 8. oktobra 1922 ob 3. uri popoldne v gostilni
Frangža v Spodnjih Hočah

VESELICO Z VINSKO TRGOVINO
in srečolovom ter prosto zabavo.

Svira priljubljene tamburaški zbor. — K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Odvetnik dr. Alojz Gorican

je otvoril v Celju odvetniško pisarno in jo pridružil
pisarni g.

DR. KAROLA LAZNIK V PRESERNOVI ULICI 3.

Priporočam veliko izbiro raznovrstnega
MANUFAKTURNEGA BLAGA ZA JESEN IN ZIMO
po najnižjih cenah.

Prepriča naj se vsakdo pred nakupom drugod, da boče
spoznal skrajno nizke cene pri meni.

Janko Cimerman v Ljutomeru,
trgovina meš. blaga

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

Razglas.

Tržka občina Ljutomer naznanja, da se vrši
v torek, dne 10. oktobra 1922 veliki živinski sejem za
govedo in konje v Ljutomeru.

Ker je ta sejem kot nadomestilo za prejšnji «Le-
poldov sejem» v Radgoni, se pričakuje mnogobrojne
udeležbe.

Zupanstvo v Ljutomeru, dne 2. oktobra 1922.

Zupan:

Ludovik Babnik.

844

Prepričajte se!

Najceneje kupite razno špecerijsko blago kot

riž, sladkor, mast,
moko, kavo, slanino

ter razno drugo blago pri tvrdki

K. DOBLJEKAR, Maribor
Tattenbachova ulica št. 3
preje občinska prodajalna.

Elektrotehnično podjetje
M. LEBEN, PTUJ
SLOVENSKI TRG 3.

Gradba elektrarn, električnih krajevnih omrežij in
inštalacija v hiše in tovarne. Splošna popravila elek-
tričnih strojev. — Tehnični nasveti in proračuni,
točna in kulantna postrežba, zmerne cene. 2-3 818

Lepi nagrobni kamni

v marmorju in granitu vedno v
veliki izbiri samo pri

kamnoseškem mojstru

J. F. PEYER
v Mariboru, Kersnikova ul. 7

Proda se več sodov z 285
do 847 litrov in
60 do 80 litrov prostornice. Na-
stan: neje: Celje, Prešernova ulica
št. 21, I. ndstr. 823

Sode po ca polovjak in
šartin prodaja "Maribor-
ska mlekarina", Maribor, Aleksan-
drova cesta 61. 1-2 824

Gostilna pod vsjo Jesiša
v Pečevoji je z
2. oktobrom satvorjena. Zahvala
vsem cenj gostom. Jerič.

Trgovina z lesom

se prodaja na lepem prometnem
mesta ob Savi na Hrvaškem. —
Obstoji iz leso urejenega skladi-
šča ca 2400 m² s 310 m² rosnicega
lesa, hiše, pisarne, dve šup. za
suhi les, hlev, velik vrt; vse v
dobrem stanju. Proda se radi pre-
selitve. Vprašati mit meno s i p's
mene: K. F. Pfaifer, Dabrovčak,
s. p., Bregi posavski, Hrašček.
1-8 812

Lepo posestvo

pri Sr. Benediktu v Slov. goricah
na prodaj. Hiša je enonadstropna,
urejena za gostilno in mes rito,
gospodarsko poslojse dobro, n'iv
in t. v. n'ita je 4 orala. Cena je
Dln. 800.000.—. Pejasaša daje
notar Štapiča pri Sv. Lenartu v
Slov. goricah. 828

Občni zbor Kmetke
hranilnice in posojilnice v Pišecih, reg. sad.
z neom. sav. se ne vrši dne 8.
oktobra t. l. temveč dne 29. oktobra
t. l. ob isti uri na istem prostora
s iz st'lim dnevnim redom, kakor
je bilo razglašeno v Slov. Gospo-
darju z dne 2. septembra 1922.

Safarja za sadonosnik in
viacgrad sprejme
Usar-Hattler, Ptuj. 1-2 832

Vzame se tako: v najem
trgovski lokal o r.
z gostilno in z inventarjem na
sejo dobre išoče o krajn. Cenjene
ponudbe na upravnitvo Slov.
Gospodarja pod "Lokal 834".
1-5 834

Posestvo, ki meri 9 ora-
lov, n'ive sado-
nosnik, god in mali vinograj se
takoj prod. Vpraša se pri Franca
in Mariji Marko v Kamači št. 98
pri Mariboru. 825

Išče se oskrbnik za vinograde,
sadjerejo in kmetarstvo,
zvest in zanesljiv, začasno še ne-
čeznje. Pesudbe poi "Oskrbnik
886" na upravnitvo lista. 836

Malo posestvo

2 njivi, lep sadonosnik, lep god,
ki meri 3 orala, gospodarsko po-
slojse se proja. Naslov v uprav-
n šivu. 840

Posestvo na prodaj, ob-
stoječe iz 2 in
pol orala vinograde, 3 orala lepega
goda in 8 orala n'iv, sadonosni-
nika in travnika z lepo zidano
hišo, obokano kletjo, preš in go-
podarskim poslojsem. Posestvo
leži v občini Ragonica, okr. Ma-
ribor in je blizu okrajne ceste za
lepi solnčni legi. Nadaljna pejsa-
šila daje Frano Pekarček pri Sv.
Barbari pri Mariboru. 1-8 838

Prvovrstno

stanovanje s prebrano
se odda 10
do 14 letnemu dečku v družini
brez otrok. Naslov pove uprava
lista. 851

Vabilo na občni zbor Hra-
nilnice in posojilnice
v Galiciji pri Celju, dne 8. okta-
bra t. l. takoj po večernicah v šali
v Galiciji s sledečim sporedom:
1. Poročilo načelstva. 2. Odobri-
tevi rač. zaključka za l. 1921.
3. Slučajnosti. Ake bi občni zbor
ob coločeni uri ne bil sklepčen,
se vrši pol ure pozneje drugi ob-
čni zbor, ki sklepa ob vsakem šte-
vilu naysočih članov. Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor
Hranilnice in posojil-
nice na Pištanju, r. z. z. n. z.,
ki se vrši v nedeljo, dne 8. ok-
tobra 1922 po rani maši v urad-
nih prostorih na Pištanju. Spo-
red: 1. Poročilo načelstva. 2. Odo-
britevi rač. zaključka za l. 1921.
3. Čitanje revizijskega zapisnika
za l. 1921. 4. Volitev načelstva in
nadzorstva. 5. Slučajnosti.
842 Odbor.

Radi pomanjkanja prostora se
bo prodajalo pohištvo v
soboto in nedeljo po nizki ceni
vse čedno kakor: postelje, omare,
madrace, mize, podobe, zrcala,
obleke in dr. Vpraša se v Ma-
riboru, Rotovski trg 8, I. ndstr.
Zlidanšek. 841

POZORI!

POZORI!

Bakrenekotle za žganjekub

trpežno izdelane, po ugodni ceni in sicer od 25 do
60 litrov vsebine ima v zalogi trvdka

STANKO ŽARGI & Co., LJUBLJANA

Martinova cesta št. 5.

Zahtevajte cenike!

Takojšnja dobava!

Brez posebnega obvestila.

Mariana Komes naznanja v svojem ter v i nenu otrok vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem pretresujočo vest, o prezgodnji smrti nje soproga ozir.
očeta, brata, svaka in strica i. t. d. gospoda

Stjepan Komes

mesarja, prekaževalca in posestnika

kateri je v četrtek dne, 28. sept. po dolgem, mukepolnem, z veliko potrpežljivo tjto
prenašanem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče v javni bolnici v
Mariboru boguvdano preminul

Truplo nepozabnega pokojnika se je prepeljalo v Laško in se je vršil pogreb
v nedeljo, dne 1. oktobra 1922, ob 4. uri pop. iz hiše žalosti Laško št. 87 na do-
mače pokopališče, kjer se položi rajnika v rodbinskem grobu k večnemu počitku.

LAŠKO, dne 28. septembra 1922.

Mestni pogrebni zavod.

Potrjim srcem javljam, pretužno vest, da je 7. sept. ob 1. uri
zjutraj v starosti 56 let mirno v Gospodu zaspal naš oče, stari oče

Rupert Potočnik

posestnik, gostilničar in ud prejš. veter. društva v Šmartnem
na Pohorju št. 22

Pogreb predragega se je vršil v soboto, dne 9. sept. ob 10. uri
predpolodne pod vodstvom č. g. dr. Jehart iz Maribora. Udeleženi so
bili tukajšnji lovci, obrtniki in sosedi z domačo godbo.

V miru počiva!

SV. MARTIN NA POH., dne 19. septembra 1922.

Žalujoča rodbina:

Marija Potočnik, žena. Franc, Angela Kampuš
Rupert, Florjan Potočnik.

Prvovrst. umetna
GNOJILA

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec, Sloven.

Jamstvo za vsebino!

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi:

18 odstot. Trnmasovo žlindro, 40-42 odstot. kalijevo
sol, 18-20 odstot. kostni superfosfat, 15 odstot. rud-
ninski superfosfat, 15-17 odstot. apneni dušik.

Velik uspeh imajo inserati v „Gospodarju“

Ločitev grozdja po zrelosti.

Ako ni vse grozdje v enakem času zrelo, ker je uspeh in je predolgo cvetelo, se v dobrih legah pri boljših sortah dvakrat bere; najprej se pobere popolno dozrelo grozdje, drugo pa se pusti na trsu, da more tudi zoreti. Je listje zdravo, vreme stanovitno, se more ali druga trgatve 1—2 tedna pozneje. To se pa le v krajih z dobroti sortami, stanovitim jesenskim letom in tam, kjer se grozdje ne krade.

Mali posestniki, ki nimajo posebnih sort, ne dobre berejo vse grozdje skupaj, izločijo le slabe in posnjene jagode, kakor sem omenil v prejšnjem odstavku; veliki posestniki z velikimi vinogradi pa naj v njih letih in dobrih legah grozdje sortirajo v dve ali tri kvalitete. To se godi le z lahimi sortami, n. mala graševina ali rizing, beli, burgunder, tramuz, mozlavac ali sipon, muškati, rulandec. V teh slucaih se bere zlahko zrelo, zlahko gnilo grozdje in z grbančenimi jagodami, ki daje vino prve kvalitete, vse drugo grozdje daje vino druge kvalitete. Le okedaj se berejo samo jagode, t. j. berejo se zgrbene, sladkorne jagode, ter se z njih preša samonena (Ausbruch). To sortiranje se izvrši na posebnih to pripravljelih mizah. Na ta način se dobi tri vrste vina: 1. vino iz najboljših sorte jagod; 2. vino iz tiste zrelosti in iz lahke gnilobe; 3. vino iz popolnoma manj zrelega grozdja.

Ako pa grozdje vsled mokrega vremena zelo gnilo pričakovati boljšega vremena in je škoda od druge večja, se grozdje potrga; tako grozdje daje bolj in voden mošt. Postane pa boljše vreme, izhaja iz jagod mnogo vode, vsebina postane gostejša in kisa, jagode se zgrbančijo — pridelek se zmanjša, oba napreduje počasneje. Če se bere tako grozdje, dobi boljše, pri stanovitem lepem vremenu prav mošt; koliko se izgubi na množini, se pridobi na kleti.

Če je gniloba na grozdju in jagodah zelo razvita, tudi lahke sorte ne prebirajo, ampak potrgajo skupa. Ako pa je navadna, surova gniloba na jagodah in zdu premočno razvita, se tako grozdje mora oddaliti od zdravega, da ne dobi vino slabega okusa in da postane vse vino rjavo. Pri mali množini gnilob in ako so ti dobro dozoreli, se mora razbiranje grozdja izvršiti, in sicer v dve kvaliteti, kakor se je že pisalo. Leži pa že mnogo grozdja na zemlji in tam, gnilobe, se sme k dobremu grozdju le tedaj pridajati, če ga ni mnogo in če ni dolgo časa ležalo na zemlji. V tem slučaju se spravi tako grozdje samo za sebe, pa se doda drugi kvaliteti.

Vino iz zelo gnilega grozdja postane, kakor sem že pisal, bolno, postane rjavo ali lisicasto. Ta bolezen pokaže po končanem klenju in zanesljivo se po vrzi pretakanju, zato moramo pri umnem kletarski paziti na te libe, da pravočasno vse ukrenemo, da namo bolezen vina ali ozdravimo bolno vino.

Ako pa pade zgodaj sneg, se čaka s trgatvijo, da se izgine. Na južno ležečih, sončnih legah izgine, tako sonce le malo posije, v nekaterih doh, grozdje se posuši; ter je za trgatve sposobno. V tem slučaju mnogo grozdja na tleh, je oblateno ter se mora pobirati.

Če pa sneg debel ter ni upati, da bi izgubil, je vredenogodno, delajo škodo na grozdju ptice, kakor: raji, kosi in drugi, se mora trgatve izvršiti tudi kar negu. V tem slučaju se bere vse skupaj, izloči se le grozdje. Vino iz takega grozdja je slabo.

Ako pa je grozdje vsled ranega mraza zmrznilo, je to, ali je grozdje malo zmrznilo ali zelo. Je le nekaj, stovisečih grozdov zmrznilo na eni strani ter so po po obsohlenju rjavkasti, med tem ko je ostalo grozdje in peclji neposkodovano, je ta okolnost za v. brezpomembna, ter se lahko vse grozdje skupaj preloži pri lahkih sortah se da zmrznjeno grozdje k drugi kvaliteti. So pa pecljni in večina prostevisečih grozdov zmrznjeni, se morajo ti pred ali po taljenju vrati. V prvem slučaju se grozdje takoj spreša. Iz teče zelo sladki in gosti mošt, ki je enak onemu izbranih jagod in daje ledeno vino (Eiswein).

Pogosto se pripeti zadnji slučaj, da ne moremo ali tega pobrati grozdja, predno se ni otalilo. Pecljni zmrznjene jagode postanejo rjave in dobijo duhi in sli po kuhanem sadju, kakoršnega imajo zmrznjeni mlinski delci. Da ne dobi vse vino tega okusa, se moro obrniti zmrznjeno grozdje od zdravega. Mladi namo dajo navadno slabšo kvaliteto, kakor starejši, zase naj tudi grozdje posebej obere.

Smukanje ali orobkanje grozdja.

Mečkanje grozdja se najboljše izvršuje z grozdničnim mlinom. Ti mlini imajo kovinski ali leseni valjarji, ki se podoba cilindri ali stožca, ter se dajo premikati. Čisti valjarji so boljše od cilindričnih, ker imajo površino in se z ujimi več opravi. Leseni valjarji so boljši, ker ne vplivajo na nikak način na mošt; pa kaže je pri kovinskih, ki morajo biti zato zacinjeni kar je še boljše, prevlečeni z železnim belokostnim praškom (Eifenbeinlack), ki nima nikakega duha.

Najboljši mlini za mečkanje grozdja so stožčev, ker iz aluminija. Pa naj bodo mlini za mečkanje tu, kar nastavi se mora dati tako, da bodo jagode komerno zmečkane in da ostanejo ozobki s pecljni delci neposkodovani, da ne pridejo trpke in nesnažnove v mošt.

Smukanje jagod se izvrši na različni način. Zmečkanje grozdja se rabi od ozobkov na zacinjeni žilni ali pa s strojem, ki razmečka grozdje, ter loči ozobke od drozge. Grozdje se smuka pri sortah, ki jagode stoje dalje časa zmečkane v kadeh, da se lupin buketa snov, n. pr. muškati, mala gra-

ševina in pri drugih. Te zmečkane jagode — drozga — stoje 12, največ 24 ur (pri muškatu) v kadeh in se v tem času tri- do štirikrat dobro premešajo. Posoda je pokrita. Da ne dajo ozobki s pecljni moštu svojega trpkega okusa, se s smukanjem ločijo jagode od njih.

Pri pripravi črnine, kjer stoje zmečkane jagode v posodi 12 do 14 dni ali še dalje, da se izvleče iz lupin barvna snov za črnino, je smukanje jagod posebno važno, da ne dobi mošt od pecljnov trpkega okusa.

Drozga za izbir se pusti tudi 12 do 24 ur v kadeh in jo moramo med tem časom večkrat mešati, da se sladkor zgrbančenih in gostosočnih jagod izluga in boljše izpreša. V dobrih letih se morajo sorte, ki imajo malo čreslovine, n. pr. silvanec, zlahkino, pustiti okroglo 12 ur v kadeh kot drozga, da se vino ne vleče (Zahwerden).

Pri prešanju se naj pazi, da se nepopolno zrelo in gnilo grozdje zmečka takoj na preši, da se odteka mošt najhitreje loči od gnilih jagodnih lupin. Enako se godi, da ne postane vino visokobarvno, ako se hoče pripraviti iz modrega grozdja belo vino. Isto se doseže, če se melje grozdje v kad s preluknjanim in pogrezajočim se dnom, pod katerim mošt odteka, ne da bi prišel v dotiki s lupinami.

Zmrznjeno grozdje se naj takoj zmelje na preši ali v kadi s pogrezajočim dnom (durchlöcherter Senkboden) ter takoj spreša, da se loči sok najhitreje od pecljnov in lupin.

Nesmukano grozdje se boljše preša nego smukano ali zmečkano drozga. Da se ta bolj odteče, moramo položiti pod koš mrežo iz lat (Lattenrost) in pri visokem košu se dve, eno na drugo. Če prešamo zlahkino grozdje, moramo napraviti in ga stisniti ali ga pa obrezujemo in stisnemo, kakor se dela to pri večjih posestnikih.

Se preša manj vredno, močno gnilo in zmrznjeno grozdje, se napravi koš enkrat, k večjemu dvakrat; koš se preša ali podrežuje. Ako se pa pripravlja tudi iz tropin vino, ne smemo drozge popolnoma izprešati.

Mošt se deli v samotok, v mošt prvega in v mošt drugega prešanja.

Samotok je tisti mošt, ki teče pri mletju in mečkanju. Ta ima več sladkorja in tudi več kisline, kakor prešani mošt, kateri priteče od prvega koša; drugi pa ima boljše okus in več delov pepela.

Mošt drugega močnega prešanja (Nachdruck) je tisti, ki ga dobimo s stiskanjem od prvega do zadnjega koša; ta je trpek in nima čistega okusa, posebno ako je malo vredno grozdje. Razmerje teh treh sort mošta po vrednosti je približno 7:6:1.

Da dobi sprešani mošt vse lastnosti enakomerno, se zmešajo vse sorte skupaj. Drugič sprešani mošt se teči od prvega, ako je iz močno gnilega in zmrznjenega grozdja in ako je grozdje tako izbrano, da bi škodovalo s svojo čreslovino vinskemu okusu. Drugič sprešani mošt se tudi loči, ako se preša iz modrega ali rdečega grozdja bel mošt.

Množina mošta.

Množina mošta je različna in je odvisna od različnih okoliščin, kakor: od sorte grozdja, od bolj ali manj popolne zrelosti grozdja, od načina preše in stiskanja. Povprečno se računja na 100 litrov drozge 80 l mošta in 16 kg tropin; 160 kg grozdja da 60 do 75 litrov mošta. Na 1 štrinjak se računja 32 do 40 brent, ako vsaka vsebuje 22 do 25 kg grozdja. Tropine se rabijo za krmo, za kuhanje žganja ali za napravo domače pi-jace ali petijota.

Sveže tropine se dajo kot krma goveji živini ali svinjam, mešane z repo ali s plevami in sicer se daje vsaki živini 2 do 2 in pol kg; skuhanne tropine se dajo odrasli živini 12 do 20 kg na dan. Če pa tropin ne porabimo sproti, jih moramo shraniti na ta način, da jih napehno v jame iz betona ali v kadi in jih pokrijemo z ilovico, da ne more zrak do njih, ker bi potem splesnile. Tropine, ki jih določimo za žganjekuho, pokrijemo najprej s trsnim listjem in nato za pest (1 dm) debelo plastjo ilovice, ki jo moramo pozneje, ako spoka, z vodo namočiti in neprodušno zamazati. To se ponovi do kuhanja, kolikorkrat je pač potrebno. Tropine vrejejo in v njih nahajajoči se alkohol se spremeni v alkohol; po vrenju in po priložnosti se te destilirajo za žganje, tropinovec. Iz 100 kg tropin se dobi 8—10 litrov 48—50 procentov močnega žganja-tropinovec.

Kako se polnijo sodi z moštom.

Predno se sodi polnijo z moštom, se morajo zažveplati; je mošt od močno gnilega ali zmrznjenega grozdja, se močno žvepla (do 3 tresčice na 1 štrinjak). S tem se umori mnogo, v moštu se nahajajočih slabih drožij, plesnobjih glivic, bakterij, in moštu se da čas, da se vsedejo nesnažne snovi. Dva dni pred vrenjem se mošt pretoci v drugi sod, da se loči od mnoge na dnu ležeče nesnažne (razžleziti); moštu se doda čistih drožij in sicer več nego navadno, t. j. 1 l na vsak hl mošta. Ako ni drožij, se doda mošt, ki vre, da pospešuje vrenje in da mošt popolnoma povre. Ako grozdje ni bilo gnilo ali celo malo, se sodi le malo žveplajo; 1 tresčica na 1 štrinjak. To žveplanje vpliva slabo na organizem v moštu, oživi in pospešuje pa na drugi strani delovanje dobrih drožij.

Če torej sod samo malo zažveplamo, se pokaže vpliv tega žveplanja v tem, da ta majhna množina žveplene sokišline draži drožne glivice, ki začnejo vsled tega prej delovati in pospešujejo tako vrenje.

Sodi se napolnijo do 15 cm pod veho; to velja za vsako velikost sode. Več prostora se pusti, če mošt zelo vre, ako se prilije temu čistih drož in pri zelo sladkem moštu dobrih letin. Na vsak način pa se mora paziti, da ne teče iz veho kipeč mošt, ki povzroči pene, katere se nastane vsled razvijanja ogljenčeve kisline in vsled

lastnega ogretja. Če izteka mošt iz sode, umaže sode ponosnaži kletna tla, kjer se razvija plesnoba in kislina. Teče mošt od preše skozi kake cevi, ali če nosimo mošt v škafih ali vrčih, moramo to posodo pred in po rabi s snažno vodo splakniti, da ne splesni in ne skise.

Ako se mošt prevaža v daljne kraje, napolnimo sode samo 15 cm pod veho, kakor sem že zgoraj navedel, razum tega se še nastavi v veho prevozna pilka (Transportspund). Ako se mošt takoj po prešanju prevaža, se sme sod zapilkati, če je bil močno zažveplan in če je vreme mrzlo.

Napolnjeni sod z moštom v kleti mora biti opremljen s kipečno veho (vreljača — Gährspund), da se zadržuje vstop zraku k moštu; s tem ovira razvoj plesnobje glive in bakterij pri vrenju, med tem ko so drožji, ki so od zraka bolj neodvisne v svojem delovanju, neovirane.

Vrenje in njegovi pogoji.

Da mošt dobro povre, mora biti klet primerno topla, t. j. ako ima 12—16 stopinj C toplote. Bolj enakomerna kot je toplota, boljše je vrenje. Mošti slabih letin, ki imajo malo sladkorja, povrejo naglo tudi pri 12 stop. C ali blizu 12 st. toplote. Če se doda čistih drožij, je vrenje burnejše in tudi toplota mora biti manjša, nego 12 stop. C. Mošt pa vre dalje časa in mirno, ako ima mnogo sladkorja, če je izbranega grozdja in ako se ni dodalo čistih drožij; v tem slučaju naj bode kletna toplota 16 stop. C ali blizu 16 stop. in se naj ta temperatura čeli čas vrenja vzdržuje.

Je toplota pod 12 stop., vre mošt počasi in nepopolnoma. Bolj naglo in nizko pade toplota, prej neha vrenje. Nepopolno povreto vino vre zopet v toplem času v prihodnjem letu, pa še tudi v sledečih letih; taka vina so podvržena boleznim, kakor cikanju, vlačljivosti itd., zaostanejo v razvoju in jih težko ohranimo zdrave.

Ima kletna toplota v času vrenja čez 16 stopinj C, je vrenje burno. Vsled tega se pri močnem razvijanju ogljenčeve kisline vonj in drugi deli, ki dajo vinu dober okus — izmečejo. Burno povreto vino zgubi tedaj na kvaliteti, razen tega rado cikne, če pri visoki temperaturi vre. Visoka toplota tudi povzroča, da pri vrenju razvit alkohol zadržuje drožji v svojem delovanju, da — celo vrenje ustavi. Večja je toplota, bolj škoduje alkohol drožem. Iz tega sledi, da v visoki temperaturi povreto vino ni popolnoma pokipelo. Toplota kipečega mošta je vedno višja, kakor kletna, in je tudi višja, čim večji je sod. Ako se pa temperatura kleti še zviša, postane toplota pri vrenju mošta tako visoka, da ta v zvezi z alkoholom vrenje celo ustavi, predno je mošt prekipel — mošt je »zavrel« (Versieden des Mostes).

Vrenje mošta se tudi pospešuje, ako mešamo drožji med vrenjem. To moramo storiti zlasti takrat, ako je med vrenjen nastopil naglo mrz in se je vsled tega vrenje ustavilo. V tem slučaju se morajo drožji zopet zmešati z moštom, kakor hitro se opaža, da vrenje ponehava, da začne mošt znova vreti. Mešanje na dnu ležečih drožij se izvrši s kolom. Ako se to delo ponavlja, se prisili mošt, da skoraj popolnoma povre. To delo se izvršuje tam, kjer ni dovolj toplote ali čistih drožij.

Popolno vrenje mošta izvršujejo le čiste drože. Čiste drože v mošt prilite, začnejo prej delovati, ker spodrinejo one v moštu, t. j. čisto vrenje. Vino s čistimi drožmi povreto se rado čisti, je dobrega okusa in prijetneje diši, kakor navadno povreto vino. Učinek čistih drož na mlado vino se pa posebno prikaže, ako gre za mošt, kateri ni iz popolno zrelega in zelo plesnobjega grozdja. Mošt dobrih letin in leg s čistimi drožami povre, ima seveda tudi dober okus, razlika pa se ne pokaže tako jasno, ko pri slabem moštu.

Kadar voliš sorte čistih drož, vzemi jo od vina domače dežele, ker drožji tujim učež dajo našemu vinu tudi tuje lastnosti. Od domačih drož pa vzemi tiste, katere so se pri najmanj dvakratni poskušnji v domači kleti izkazale kot najboljše. Zanesljivo čiste drože se dobiva pri drž. kmetijski kemični postaji.

Pomnoženje čistih drož se izvrši najmanj osem dni pred trgatvijo. Mošt se segreje na 75 stopinj C toplote 15—20 minut dolgo, da se vsi v moštu nahajajoči organizmi, kakor divje drože in bakterije umore. Kadar se je mošt ohladil na 20 stopinj, pridenemo čiste drože, ki so se v stekleni cevi na želatini gojile. Najprej vlijemo nekaj mošta v cev in jo tako dolgo tresemo, dokler se ni cela tvarina v njej raztopila; nakar jo vlijemo v mošt.

Drože se v moštu pomnožijo in ta začne vreti. To vrenje se izvršuje v steklenicah po 6—12 litrov, ki se zgoraj z vaho zamašijo, da more izpuhčevati ogljenčeva kislina. Toplote more imeti 15—17 stopinj C. Kadar je vrenje dokončano, kar se vidi, da je postala tekočina mirna in da drože večinoma leže na dnu steklenic, tedaj se morajo te čiste drože porabiti za vrenje mošta. Pred nabo se steklenica ali sodček streše, da se cela vsebina zmeša, potem se vlije pol litra na 100 litrov mošta. Če v posebnih slučajih na primer ako je mošt iz močno plesnobjega, nesnažnega grozdja, in v bolj hladnih kletih se doda eden tudi dva litra čistih drož na 100 litrov mošta in sicer pred vrenjem.

Ako se pripravlja črnina ali splošni grozdje smukajo, se dodajo čiste drože že v drozgo. Ako je potrebno čiste drože pomnožiti, se segreje mošt vnovič, kakor prvič, ter se vlije ohlajen mošt v steklenico ali sodček, v katerem je še ostalo za pol litra čistih drož, ter se pusti prevreti.

Izboljšana šmarnica
za računanje vlogov. Natančneje
pojavila daje Trnava „Vrbanjst“
št. 11 pri Velenju. 2-4 718

Starozlato
in srebrni denar,
ki ne kroži več v prometu,
staro srebro in zlato
kupi po najvišjih dnevnih
cenah 2-2 789

Avugst Wapper,
urar in zlatar,
Maribor, Stolna ulica št. 1.

Fotograf A. KIESER

Maribor, Gregorčičeva ulica št. 20
ob gornji Gosposki ulici

se priporoča pri porokah, primicijah, družinah
in društvenih skupinah.

Stroškov se ne zaračuna, cene kakor v mestu.
— Največji in najstarejši altelje v mestu. —

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU

pri „Belem volu“.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po

4 1/2% oziroma do 5 1/2%

od dneva vloge do dneva dviga. — Posojila daje na vknjižbo,
poročstvo in zastavo. — Otvarja trgovske kredite pod zelo
ugodnimi pogoji.

Kdor hoče za svoj težko prislužen denar

dobiti dobro blago, kakor: sukno, hlačvino, parhente, platno, odeje,
predpasnike, srajce i. t. d. in po nizki ceni, naj kupuje v obče znani
manufaktorni trgovini

Srečko Pihlar
Maribor, Gosposka ulica 5.

Inserirajte vedno le v „Slovenskem Gospodariu“!

Jadranska banka-Beograd

DELNIŠKA GLAVNICA : 60,000.000 DINARJEV
REZERVA : 30,000.000 DINARJEV

Podružnice:

Bled, Jesenice, Prevalje, Cavtat, Korčula, Sarajevo, Celje,
Kotor, Split, Dubrovnik, Kranj, Šibenik, Hercegnovi Ljub-
ljana, Tržič, Jelsa, Maribor, Zagreb, Metković

AMERIKANSKI ODDELEK

Naslov za brzojave: JADRANSKA

Afiliirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82,
New-York City
BANCO JUGOSLAVIO DE CHILE, Valparaiso, Antof-
gasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Provenir

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne
vloge po

4 1/2%

Tužne in večje vloge pa po dogovoru.

Prva hrvatska štedionica Zagreb

podružnica Maribor, Gosposka ulica 24.

Telefon ravnatelja 317.

Telefon menjalnice 318.

Ustanovljeno l. 1846.

Delniška glavica K 200,000.000. Rezervni zaklad K 130,000.000.

Vloge K 2.500,000.000.—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Bród n/S., Celje, Crikvenica, Čakovec, Daruvar,
Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Križevci, Maribor,
Mitrovica, Nova Gradiška, Ggulin, Osijek gor. grad, Pakrac, Požega,
Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaž-
din, Velika Gorica, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun.

Ekspoziture:

Osijek dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnice:

Zagreb Ilica 5.

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira
menice in devize. Prevzema v inkaso tu- in inozemske menice. —
Izdaja 4 1/2% založnice, koje imajo pupilarno varnost in jamčevno
spodobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje
izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu- in inozemska mesta.
Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno.

Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu,
Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v
Ameriki.

Brzojavni naslov: Praštediona.

PODRUŽN. JUGOSLOV. MATICE V PTUJU

PRIPOROČA SLEDEČE NARODNE TVRDKE

Specerija:

Kreft Hinko, Srbski trg;
Petrovič Ljudevit, Cankarjeva ulica;
Senčar Alojzij, Prešernova ulica;
Tušek Ciril, Prešernova ulica;
Vaupotič Anton, Slomškova ulica;
Sorko Josip, Breg pri Ptuj.

Galanterija in čevljarke potrebščine:

Snoj in Urbančič, Krekova ulica.

Usnje in čevljarke potrebščine:

Brata Vošnjak, Slomškova ulica;
Zavernik Jakob, Cankarjeva ulica 1.

Manufaktura:

Brenčič Alojzij, Panonska ulica;
Fauland Josip, Panonska ulica;
Havelka Rudolf, Slomškova ulica;
Lenart Franc, Srbski trg;
Mahorič Anton, Krempljeva ulica;
Muršec & Košanjevec, Slov. trg 13;

Steklo, porcelan, šipe:

Kraigher Avgust, Slovenski trg 1.

Veletrgovina vina in šampanjca:

Čuček Franc.

Deželni pridelki:

Brnčič Vinko, Ljutomerska cesta;
Mahorič Franc, Vseh svetih ulica;

Veletrgovina vina:

«Vinarija».

Železnina:

Brenčič Anton, Krempljeva ulica;

Trgovina z lesom:

Kravina Franc, Ormoška cesta.

Pletenina, drobnarija, konfekcija
in krojaške potrebščine:

Vrabl Martin, Panonska ulica;

Pivovarna:

Delniško pivo, zastop. Franc Zorič.

Galanterija, drobnarija in šolske
potrebščine:

Petersič I. N. Slomškova ulica.

Stavbeni material:

Treo & Macun, Ormoška cesta.

OKOLICANI IN MEŠČANI, KUPUJTE PRI TEH TVRDKAH!